

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ

ЗА ПОДКРЕПА

ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В

ОБЩИНА КАРЛОВО

/2024 – 2026/

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

I. ОБЩИНА КАРЛОВО – ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА, ДЕМОГРАФСКА ОБСТАНОВКА

II. ОБРАЗОВАТЕЛНА МРЕЖА

III. АНАЛИЗ НА ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КАРЛОВО

IV. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КАРЛОВО

V. ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

VI. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

VII. КООРДИНАЦИЯ, МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

IX. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

Настоящата стратегия е изготвена на основание чл. 197, ал. 1 и ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 5 от Наредба за приобщаващото образование, приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г. Тя има за цел да бъде извършен преглед и оценка на следните аспекти на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците в община Карлово:

1. Актуалната ситуация на образователната система в общината;
2. Осигурената подкрепа на интелектуалното, емоционално, духовно, нравствено и физическо развитие в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите, както и за съхраняване и утвърждаване на националната идентичност, човешките права и свободи, принципите на демокрация и отговорно гражданско поведение;
3. Осъществени дейности за насърчаване, развитие и реализация на заложбите и способностите;
4. Утвърдени политики за формиране на толерантност и уважение към личността и обществото;
5. Осъществени дейности за познаване на националните, европейските и световни културни традиции и ценности.

Обхват:

Стратегията включва актуална информация за детските градини, училищата, както и организирани към момента дейности, подкрепящи обучението и възпитанието на децата и учениците, дейности за развитие на техните интереси и способности в областта на науката, технологиите, изкуството и спорта, ресурсно подпомагане на деца и ученици със специални образователни потребности, педагогическа и психологическа подкрепа и др., демографски тенденции, настояща ситуация и предизвикателства пред общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Стратегията е отворен документ, който подлежи на промени в зависимост от потребностите на образователната система и измененията в нормативната уредба.

I. ОБЩИНА КАРЛОВО – ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ, ГОЛЕМИНА, ДЕМОГРАФСКА ОБСТАНОВКА.

Карлово е град в Южна централна България, разположен в южното подножие на Стара планина. Община Карлово е разположена в северната част на област Пловдив. С площта си от 1059,182 km² се явява най-голямата сред 18-те общините на областта, което съставлява 17,67% от територията на областта. Община Карлово е една от най-големите общини в България като заема 8-мо място. Границите ѝ са следните:

- на юг – община Брезово, община Калояново и община Хисаря;
- на запад – община Копривщица и община Антон, Софийска област;
- на север – община Тетевен, община Троян и община Априлци, област Ловеч и община Сопот;
- на изток – община Павел баня, област Стара Загора.

Община Карлово е административен център и се състои от 27 населени места. Има 4 града - гр. Карлово, гр. Калофер, гр. Клисура, гр. Баня и 23 села /с. Бегунци ,с. Богдан, с. Домлян, с. Дъбене, с. Горни Домлян, с. Христо Даново, с. Иганово, с. Каравелово, с. Климент, с. Кърнаре, с. Куртово, с. Марино поле, с. Московец, с. Мраченик, с. Певците, с. Пролом, с. Розино, с. Слатина, с. Соколица, с. Столетово, с. Васил Левски, с. Ведраре, с. Войнягово/.

Населението на община Карлово е съсредоточено в общинския център – жителите на гр. Карлово. В градовете по данни на НСИ към 31.12.2023 г. са 25 254 жители, а в останалите населени места са 20 063 жители. Общият брой в цялата община е 45 317 жители.

Забелязва се обезпокоителен процес на обезлюдяване на малките населени места. Наблюдава се трайна тенденция на нарастване нивото миграция на младите хора от общината към големите градове в страната и в чужбина.

НАСЕЛЕНИЕ КЪМ 31.12.2023 Г. ПО ДАННИ НА НСИ В ОБЩИНА КАРЛОВО

Общо			В градовете			В селата		
всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
45 317	21 689	23 628	25 254	11 853	13 401	20 063	9 836	10 227

РАЖДЕНИЯ ПО ДАННИ В РЕГИСТРИТЕ НА ГРАО

Населено място	Родени през 2022 г.	Родени през 2023 г.	Родени през 2024 г.
община Карлово	475	452	355

Така представените демографските процеси оказват непосредствено влияние върху образователната система в общината. Намалването на броя на децата в училищна възраст води до необходимост от оптимизиране на училищната мрежа, реорганизация на паралелките и педагогическия състав. Това само по себе си допълнително засилва миграционните нагласи на млади семейства от слабо населени места, които искат да осигурят добро образование за децата си, което от своя страна засилва процеса на обезлюдяване.

Нужно е предприемане на комплексни мерки за намаляване на негативните демографски тенденции и отрицателното им влияние върху образователната система в общината. Подобряването на икономическия облик на общината е един от възможните начини за частично решаване на проблемите от това естество, като съществено значение се отдава на образованието и обучението – фактор за икономически растеж и заетост.

II. ОБЩА КАРТИНА НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА В ОБЩИНА КАРЛОВО. ОБЩИНСКА МРЕЖА ОТ ДЕТСКИ ГРАДИНИ И УЧИЛИЩА ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 год.

На територията на общината функционира образователна инфраструктура, която включва институции на предучилищното обучение и на начално, основно, средно и професионално образование. Училищата и детските градини прилагат системата на делегиран бюджет. Образователната структура се състои от: 12 общински училища – три средни, осем основни и едно начално, 3 държавни професионални гимназии, 8 основни общински детски градини – 5 в град Карлово и 3 в другите градове на общината и една 1 държавна детска градина в град Карлово. Към 8-те основни общински детски градини функционират 11 детски заведения в други населени места в общината. С яслени групи са 3 детски градини, а в 5 училища има подготвителни групи.

Брой деца и ученици, които се обучават в образователните институции на територията на община Карлово през 2024/2025 учебна година

Брой деца в ДГ	Брой деца в ПГ към училищата	Брой ученици
1 347	110	4 574

ДЕТСКИ ГРАДИНИ

Наименование на детската градина	Брой групи за учебната 2024/2025 г.
ДГ „Васил Левски“- гр. Карлово	1 яслена група 5 групи
Втори различен адрес – с. Климент	1 група
Общо	7 групи
ДГ „Слънце“ – гр. Карлово	4 групи
Втори различен адрес – кв. Сушица	1 група
Общо	5 групи
ДГ „Гина Кунчева“ - гр. Карлово	6 групи
Втори различен адрес – с. Богдан	1 група
Общо	7 групи
ДГ „ Първи юни“ – гр. Карлово	6 групи
Втори различен адрес – с. Дъбене	1 група
Трети различен адрес – с. Войнягово	1 група
Общо	8 групи
ДГ „Зорница” – гр. Карлово	1 яслена група 5 групи
Втори различен адрес - с. Каравелово	1 група
Общо	7 групи
ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ - гр. Баня	3 групи
Втори различен адрес - с. Ведраре	2 групи
Общо	5 групи
ДГ „Ана Козинарова” – гр. Клисуре	3 групи
Втори различен адрес – с. Розино	4 групи

Трети различен адрес – с. Кърнаре	1 група
Четвърти различен адрес – с. Христо Даново	2 групи
Общо	10 групи
ДГ „Радост“ – гр. Калофер	1 яслена група 3 групи
Втори различен адрес – с. Васил Левски	1 група
Общо	5 групи
Общ брой групи	54 групи

Наименование и местонахождение	Брой деца	Педагогически персонал	Непедагогически персонал
ДДГ „Светлина“ – гр. Карлово	18	5	7.5
ДГ „Зорница“ – гр. Карлово	169	15	11
ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово	214	21	12,5
ДГ „Слънце“ – гр. Карлово	131	11	8,5
ДГ „Гина Кунчева“ – гр. Карлово	178	16	12
ДГ „Васил Левски“ – гр. Карлово	148	14	12
ДГ „Ана Козинарова“ – гр. Клисурса	258	22	16
ДГ „Радост“ – гр. Калофер	105	9	7.5
ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ – гр. Баня	126	11	7
Общо:	1347	124	94

Във всички детски градини обучението е целодневно.

На основание чл. 265 и чл. 266, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование в сила от 01.08.2016 г. функционират създадените обществени съвети във всички детски градини.

Осигурено е хранене на децата, отговарящо на физиологичните норми и изисквания във всички детски заведения.

УЧИЛИЩА

Наименование	Брой паралелки	Брой ученици	Педагогически персонал	Непедагогически персонал
НУ „Васил Левски“ – с. Иганово	5	84	8	3
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - гр.Карлово	28	660	58	11
ОУ „Райно Попович“ - гр. Карлово	13	272	35	8
ОУ „Христо Г. Данов“ - гр. Клисурса	7	126	16	5
ОУ „Христо Г. Данов“ - с. Розино	15	294	37	11.5
ОУ „Васил Левски“ - с. Кърнаре	10	218	20	11
ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Ведраре	7	94	14	5
ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня	7	114	16	8

ОУ „Ген. Карцов“ - с. Христо Даново	10	233	26	8
СУ „Христо Ботев“ - гр. Калофер	7	126	12	1.5
СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово	46	1148	104	20
СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово	27	680	67	16
ПГЖПТ „Христо Смирненски“ гр. Карлово	14	301	28	10
ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово	9	202	20	5
ПГИ „Тодор Влайков“ - гр. Клисуре	7	132	18	5
Общо:	212	4 684	479	128

- **Специалности след VII клас за учебната 2024/2025 г.:**

СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово:

- Дневна форма на обучение:

„Софтуерни и хардуерни науки“;
„Природни науки“;
„Чужди езици“.

СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово

- Дневна форма на обучение:

„Софтуерни и хардуерни науки“;
„Чужди езици“;
„Организация на туризма и свободното време“.

ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“- гр. Карлово

- Дневна форма на обучение:

„Електрообзавеждане на транспортна техника“;
„Автотранспортна техника“;
„Екскурзоводско обслужване“.

ПГ по железопътен транспорт „Христо Смирненски“- гр. Карлово

- Дневна форма на обучение:

„Осигурителни и комуникационни системи в жп инфраструктура“;
„Автотранспортна техника“;
„Охранителна техника и системи за сигурност“;
„Електрически превозни средства“.

ПГ по икономика „Тодор Влайков“- гр. Клисуре

- Дневна форма на обучение:

„Икономика и мениджмънт“;
„Горско стопанство и дърводобив“.

Както е видно от таблиците по-горе в детските градини и училищата на община Карлово общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие на децата и

учениците се осъществява от 603 педагогически специалисти, от които 479 в училищата и 124 в детските градини.

- **Училища с подготвителни групи за учебната 2024/2025 год.:**

- ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово – 1 група;
- ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино – 1 група;
- ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре - 1 група;
- ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново - 1 група;
- НУ „Васил Левски“ – с. Иганово – 1 група.

- **Сформирани паралелки и групи под норматив за учебната 2024/2025 год.:**

- СУ „Христо Ботев“- гр. Калофер – 3 /три/ паралелки;
- ОУ „Васил Левски“- с. Кърнаре – 2 /две/ паралелки;
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий“- с. Ведраре – 5 /пет/ паралелки;
- ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня - 3 /три/ паралелки;
- НУ „Васил Левски“- с. Иганово – 4 /четири/ паралелки;
- ДГ „Зорница“- с втори различен адрес с. Каравелово – 1 /една/ група, целодневна.

III. АНАЛИЗ НА ЗДРАВΟΣЛОВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КАРЛОВО

Настоящият анализ има за цел да представи състоянието на основните показатели за физическото развитие и здравословно състояние на децата от 1 до 18 години, регистрираните заболявания при проведените през 2024 година профилактични прегледи. Същият е изготвен на база предоставени данни от медицинските специалисти от детските и учебните заведения.

Въпросите на физическото развитие, физическата дееспособност и двигателната дейност на подрастващите са едни от най - актуалните в съвременното общество. Във връзка с това както у нас, така и в чужбина, са проведени редица изследвания.

I. Обслужван контингент:

Детски градини: През учебната 2024/2025 година в 9-те детски градини на територията на община Карлово се възпитават и обучават общо 1 347 деца на възраст от 1 до 3 и от 3 до 7-годишна възраст, постъпили в 54 групи.

Училища: През учебната 2024/2025 година в училищата на територията на община Карлово се обучават общо 4 684 ученици на възраст от 5 до 6 и от 7 до 18-годишна възраст, разпределени в 212 паралелки.

II. Антропометрични показатели - ръст и телесна маса

Оценката на антропометричните показатели е направена на базата на средните стойности ($\bar{x}$) и стандартното отклонение (s) на същите по възраст, като се оформят следните групи:

- I група норма ($x \pm 1s$) – включва децата/учениците, чиито показатели са в границите на средната стойност;
- II група разширена норма – включва децата/учениците, при които антропометричните показатели са между ($x \pm 1s$) и ($x \pm 2s$);
- III група извън нормата – включва децата/учениците, чиито антропометрични измервания са под ($x - 2s$) и над ($x + 2s$)

Нормалният растеж на децата се характеризира със сравнително широк диапазон от норми за ръст, тегло и растеж на скорост. Всеки етап в развитието на детето се характеризира с различна скорост на растеж. Растежът е мултифакторен процес. Израстването след раждането е в резултат на взаимодействието на генетични фактори и фактори на средата на живот. Освен това голямо значение имат начина на хранене и нормалната функция на ендокринната система.

1. Сборна таблица за оценка на ръста на децата в детските заведения

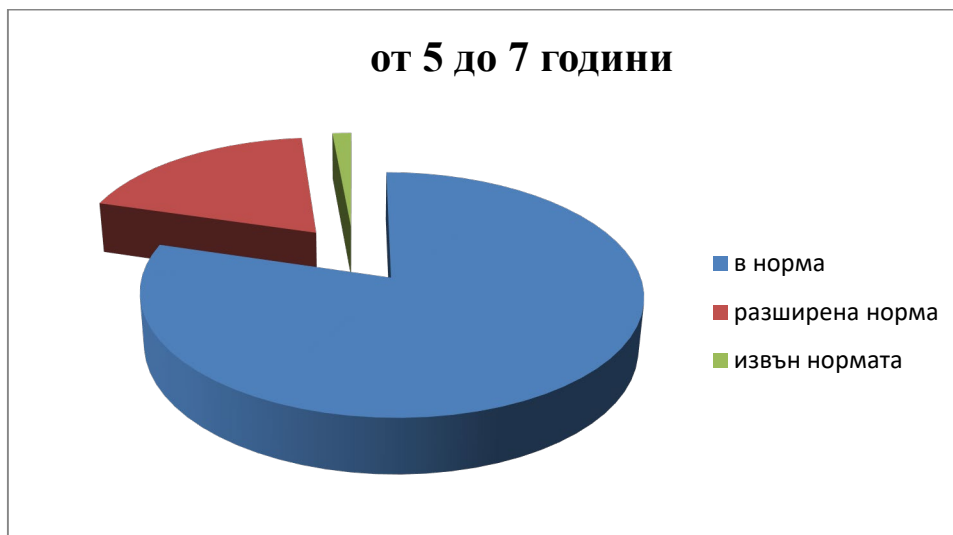
Брой ДГ/ %/ 1-3 и 3-7 години	Общ брой деца	Данни за ръста на децата /1-3 и 3-7 години/		
		I група	II група	III група
		норма брой деца	разширена норма брой деца между първа и трета група	извън нормата брой деца
9 ДГ	1 347	1218	87	42
%		90,4 %	6,5 %	3,1%

1-3	202	189	8	5
%		93,6%	4%	2,4%
3-7	1145	1029	79	37
%		89,9%	6,9%	3,2%

1а. Сборна таблица за оценка на ръста на децата в подготвителните групи в училищата

Брой училища/ %	Общ брой деца	Данни за ръста на децата /5-7 години/		
		I група	II група	III група
		норма брой деца	разширена норма брой деца между първа и трета група	извън нормата брой деца
5 училища	110	84	20	6
%		76,4%	18,2%	5,4%

2. Сборна таблица за оценка на ръста на учениците от учебните заведения

Брой образователни институции/ %	Общ брой ученици	Данни за ръста на учениците от 7 до 18 години		
		I група	II група	III група
		норма брой ученици	разширена норма брой ученици	извън нормата брой ученици
15 училища	4 574	4 027	365	182
%		88%	8%	4%

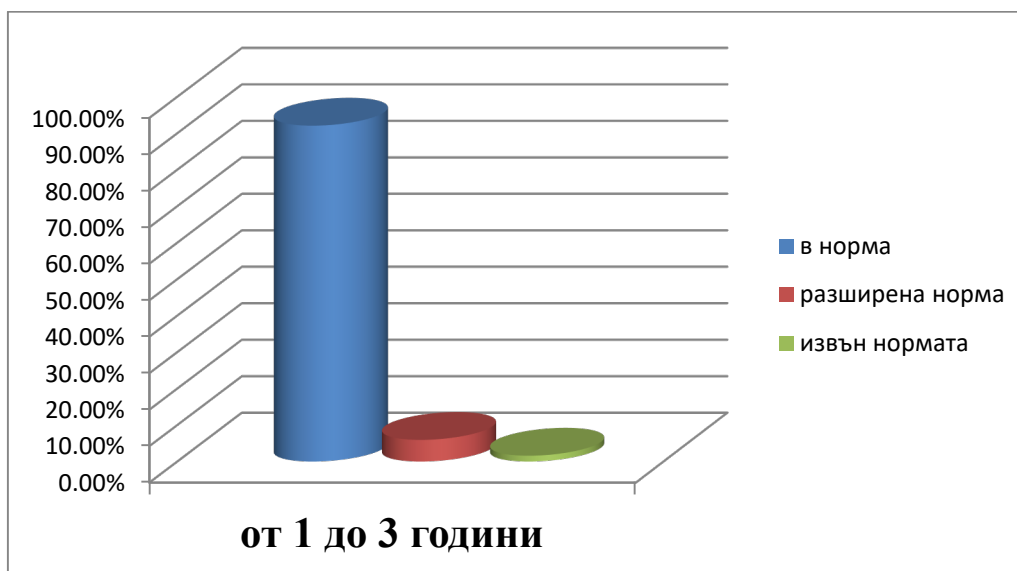

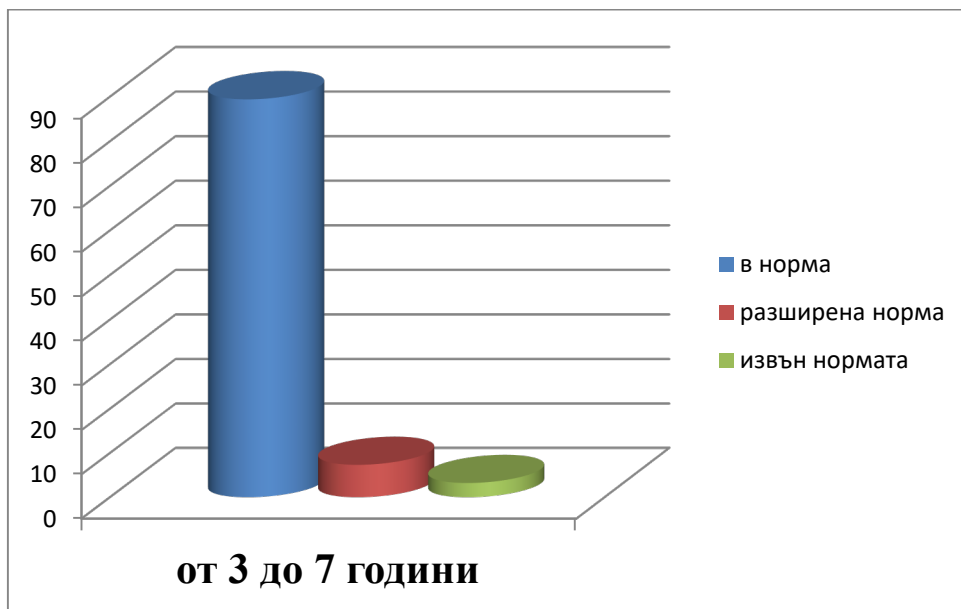
Генетичната предразположеност, недостатъчната физическа активност, нездравословното хранене и психологическите фактори играят роля за затлъстяване при децата. Деца, чиито родители са с наднормено тегло или затлъстяване е вероятно също да са извън нормата. Но основната причина за явлението в детска възраст е комбинация между прекомерно хранене и ограничено движение. Затлъстяването е хранително разстройство сред децата и се разглежда като глобален проблем. Проучванията показват, че касае всички възрастови групи в

детска възраст и при двата пола. Наред с това се констатира и тенденция за намаляване на долната възрастова граница на децата. Особено тревожна е и прогнозата, че този проблем ще продължи да се задълбочава. Изграждането на здрав и устойчив организъм е резултат от множество компоненти, които включват здравословно хранене и здравословен стил на живот. За да се обхванат всички фактори, влияещи върху изграждането на позитивно здравно поведение сред подрастващите, трябва да се обхванат всички области, имащи отношение към младите хора - училище, семейство и социална среда.

3. Сборна таблица за показател тегло на децата от детските заведения

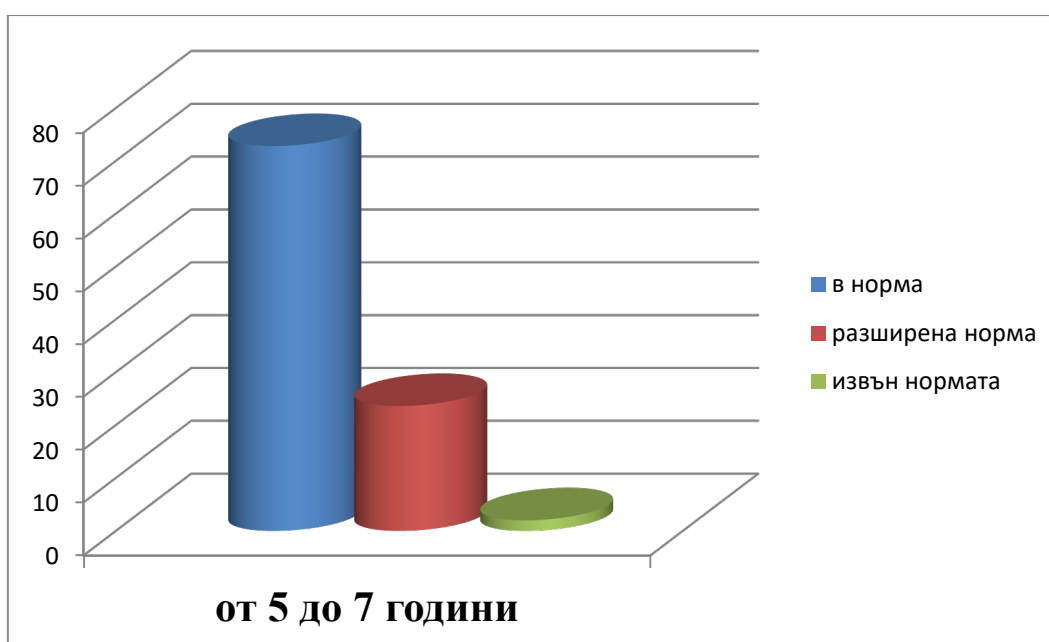
Брой ДГ/ %/1-3 и 3-7 години	Общ брой деца	Данни за теглото на децата /1-3 и 3-7 години/		
		I група	II група	III група
		норма брой деца	разширена норма брой деца между първа и трета група	извън нормата брой деца
9 ДГ	1 347	1210	96	41
%		89,83%	7,13%	3,04%
1-3	202	186	12	4
%		92,08%	5,94%	1,98%
3-7	1145	1024	84	37
%		89,43%	7,34%	3,23%

За. Сборна таблица за оценка на теглото на децата в подготвителните групи в училищата

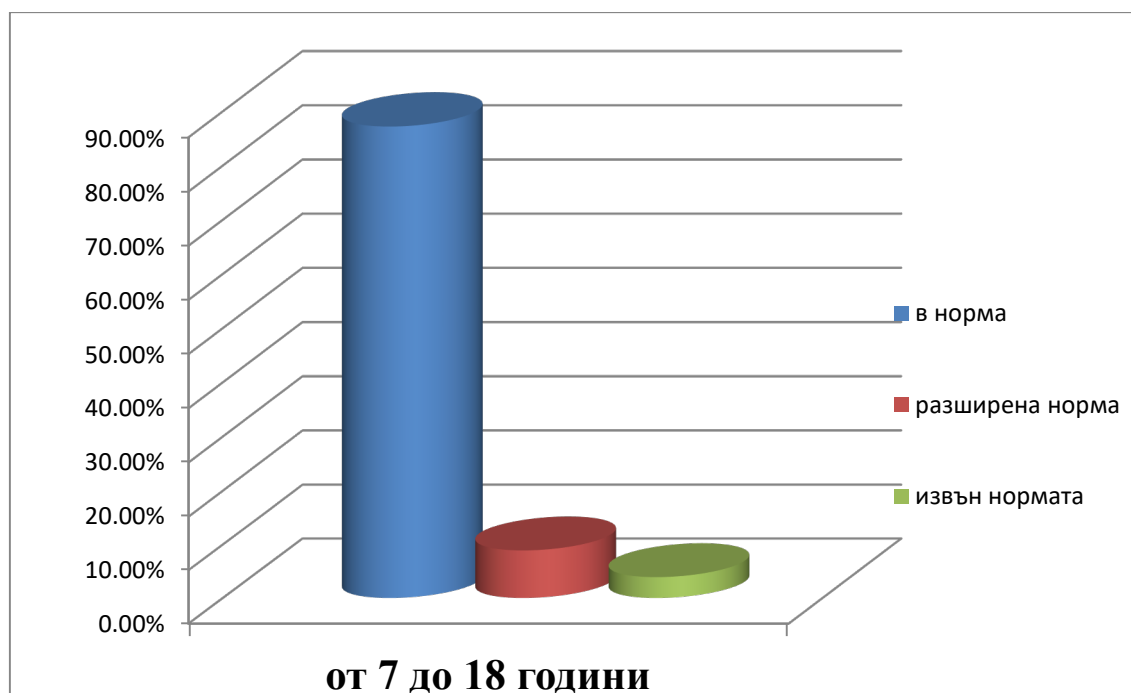
Брой училища/ %	Общ брой деца	Данни за теглото на децата /5-7 години/		
		I група	II група	III група
		норма брой деца	разширена норма брой деца между първа и трета група	извън нормата брой деца
5 училища	110	80	26	4
%		72,8%	23,6%	3,6%

4. Сборна таблица за показател тегло на учениците от учебните заведения

Училищната възраст е период на растеж и развитие на подрастващите. Важен фактор за стимулиране на този растеж и развитие е двигателната дейност на децата и учениците. Колкото по-активна е тази дейност, толкова ефектът от нея е по-голям.

Брой учебни заведения/ %	Общ брой ученици	Данни по показател тегло на учениците от 7 до 18 години		
		I група	II група	III група
		норма брой ученици	разширена норма брой ученици	извън нормата брой ученици
15 училища	4 574	3 987	406	181
%		87,2%	8,9%	3,9%

III. Физическа дееспособност

Физическата култура и спорта влияят положително върху закаляването на учениците, укрепване на тяхното здраве и повишаването на работоспособността им. В училищния период особено място заема организираното обучение в часовете по физическо възпитание от редовната учебна програма, но само те не са достатъчни. Подрастващите трябва да се насочат към извънкласните занимания в спортни школи.

- Сборна таблица по показател дееспособност на учениците

Показател	Брой ученици
Ученици, получили оценка над среден (3) при изследване на физическата дееспособност	3993
Ученици, освободени от часовете по физическо възпитание	61

1,30% от всички ученици, обучаващи се в 15-те учебни заведения на територията на община Карлово, са освободени от часовете по физическо възпитание.

Ефективността на урочната и извънкласна работа по физическо възпитание се отразява благоприятно върху физическото развитие на учащите се, обогатява двигателната им култура, усъвършенства двигателните им умения и навици и създава предпоставки за хармонично развита личност.

IV. Най-чести заболявания

Възпитанието на здраво, силно и физически развито младо поколение е обективна необходимост за нашето общество. Увеличава се броят на децата и учениците със сериозни здравни проблеми, които все по-често поразяват жизнено важни органи и системи. Основните причини се коренят в ниското ниво на физическото здраве при подрастващите, в липсата на устойчива мотивация за поддържане и укрепване на здравето, недостатъчна двигателна активност и др. При физически неактивните лица е два пъти по-вероятно да се развият сърдечно-съдови заболявания, захарен диабет тип 2, остеопороза и др., отколкото при физически активните.

➤ Сборна таблица за най - често срещани заболявания при децата

Брой ДГ	Общ брой деца	Най - често срещани заболявания	Брой деца
9 ДГ	1 347	Захарна болест (диабет)	2
		Затлъстяване	20
		Детска церебрална парализа	2
		Епилепсия	7
		Смущения в зрението	4
		Алергичен ринит	20
		Хроничен бронхит	0
		Астма	5
		Други	8

➤ Сборна таблица за най - често срещани заболявания при учениците

Брой образователни институции	Общ брой ученици	Най - често срещани заболявания	Брой ученици
15 училища	4 684	Захарна болест (диабет)	6

		Затлъстяване	126
		Детска церебрална парализа	10
		Епилепсия	19
		Смущения в зрението	74
		Алергичен ринит	9
		Хроничен бронхит	7
		Астма	12
		Други	67

„За да направим детето умно, направете го силно и здраво. Нека то да работи, да действа, да бяга, да вика. Нека то се намира в постоянно движение.“

Ж.Ж. Русо

IV. АНАЛИЗ НА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ В ОБЩИНА КАРЛОВО

ДЕТСКИ ГРАДИНИ

❖ Състояние на материално-техническата база

Трябва да се отчете, че децата имат потребност от позната околна среда, при което се създава чувство за защитеност и привързаност, емоционален и духовен комфорт. Затова целесъобразно изградената обстановка и планираните пространствени решения дават на всяко дете възможност за удовлетворяване на личните потребности, за творчество и изразяване, за изследване на околната действителност и взаимодействие с връстници и възрастни. Освен това материалната среда трябва да е такава, че да могат децата лесно да я преобразуват според нуждите си в конкретната ситуация и да удовлетворяват своите потребности. И всичко това е с една единствена цел - да дадем възможност на нашите деца, действайки самостоятелно, занимавайки се по различни начини с разнообразни теми да се докосват до света на „големите“.

Сградите на детските градини в гр. Карлово - ДГ „Зорница“, ДГ „Първи юни“, ДГ „Слънце“, ДГ „Гина Кунчева“ и ДГ „Васил Левски“ - са специално проектирани и изпълнени за нуждите на детските заведения по типов проект. През 2006/2007 год. се извърши основен ремонт по проект за енергийна ефективност на Община Карлово. Те са санирани, дограмата е подменена, направено е вътрешно и външно боядисване. През 2017 г. се реновираха и дворовете на детските градини по проект на Община Карлово „Мерки за повишаване качеството на средата на обучение в общински училища и детски градини в гр. Карлово и филиали“. По същия проект ДГ „Ана Козинарова“ - с. Розино се разшири чрез изграждане на двуетажна пристройка за нови две групи.

В настоящия момент външната им архитектура е в добро състояние. Материално-техническата база в тези детски градини осигурява адекватни условия за провеждане на учебно-възпитателния процес. Дворовете са обширни, със засадени дървета и храсти. Спазени са функционалните изисквания при оформяне на дворното пространство.

В ДГ „Васил Левски“- гр. Карлово е необходимо да се подмени оградата към реката.

За съжаление не толкова е състоянието на останалите детски градини. Извън гр. Карлово единствено сградата на ДГ „Ана Козинарова“ - гр. Клисуре е санирана. Всички останали детски градини нямат изолации. При тях старите дограми са сменени с PVC. В кв. Сушица, с. Кърнаре, с. Климент, с. Васил Левски и с. Дъбене сградите са тип дървени бараки. Сградата на ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ - гр. Баня има нужда от саниране и ремонт на покрива на една от сградите. Необходими са основни ремонти и на покривите на детските градини в с. Ведраре, с. Кърнаре и с. Христо Даново.

- **Вътрешна архитектура (брой занимални, помещения за спане, специализирани кабинети, медицински кабинет, санитарни възли, плувен басейн, учебно-техническо оборудване)**

Изграждането на подходяща образователна база е първата стъпка към намирането на дългосрочно решение за бъдещето и развитието на най-малките членове на обществото. Голямата част от живота си през деня децата от предучилищна възраст прекарват в детски градини. Средата, в която пребивават и с която взаимодействат има съществено значение не само за техния уют и дейност, но и за цялостното формиране на детската

личност. Взаимодействието е многостранно: физическо, психическо, информационно, естетическо, познавателно, творческо. Нещо повече, предметната среда влияе не само на децата, но и на всички, които работят на територията на детското заведение.

В детските градини в град Карлово децата посещават обновени, функционални, просторни занимални с организирани центрове за интереси. Всяка група разполага със занималня и спално помещение, санитарен възел, сервизни и гардеробни помещения, отговарящи на санитарно-хигиенните изисквания. Всички стаи са с нови мебели и легла, ремонтирани тоалетни, умивални и санитарни помещения. Просторните и уютни занимални със спални имат собствен облик и се поддържа безупречна хигиена. Всички кътове за работа и почивка са естетически оформени. Обзавеждането е в меки, пастелни тонове – различни в различните групи. В коридорите са направени нови шкафчета за обувките и дрехите на децата. Кухненските сектори са изцяло ремонтирани в ДГ „Първи юни“ - Карлово, ДГ „Зорница“ – Карлово, ДГ „Слънце“ – гр. Карлово, ДГ „Гина Кунчева“ – гр. Карлово и ДГ „Васил Левски“ – гр. Карлово. Детските градини в гр. Карлово разполагат със специализирани кабинети по музика, английски и методика, но детските градини извън гр. Карлово разполагат единствено с по един методически кабинет. В ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово и ДГ „Гина Кунчева“, гр. Карлово – оборудване за Монтесори групи.

ДГ „Ана Козинарова“- гр. Клисура разполага с много добра материално техническа база - просторни детски занимални, стаи за игра, санитарни възли и кухненски боксове за разсипване на храна, към всяка от занималните. По Национални програми е извършено обзавеждане с нови мебели, подменена е подовата настилка и са обособени кътове по интереси за децата. Приоритети в педагогическата дейност на детското заведение са възпитаване на децата в дух на родолюбие чрез съхраняване на българските традиции. Детската градина е уютно, привлекателно и любимо място на децата, което им осигурява емоционален комфорт, игри и пълноценно развитие

Ежегодно се реновират материалните бази съгласно изискванията на съвременното обучение и възпитание. Детските градини се превърнаха в модерни съвременни образователни институции, отговарящи на изискванията и предизвикателствата на новото време. С прекрасните си материални бази горепосочените детски градини създават условия за пълноценно детство, равен старт на всяко дете, целенасочена предучилищна подготовка за реализация в училище.

Детските градини извън гр. Карлово имат нужда от обзавеждане и ремонти на занималните, спалните помещения, подмяна на вътрешни врати и вътрешни преградни остъкления, санитарните възли и помещенията за разлив на храна. Помещенията в град Клисура, новата сграда в село Розино и в село Христо Даново са след извършен ремонт.

Медицинските кабинети в повечето детските градини са обновени. Необходим е основен ремонт в ДГ - с. Христо Даново, ДГ- с. Дъбене и ДГ – с. Войнягово.

Плувен басейн няма нито една детска градина на територията на общината.

Детските градини в градовете разполагат с разнообразни дидактични материали според нуждите и потребностите на децата. Всички стаи са оборудвани с компютри, бели дъски, с възможност за използване на съвременни интерактивни устройства /мултимедия, електронна дъска/, които подпомагат езиковото, емоционалното и сензорното развитие на децата. Учебно-техническото оборудване е достатъчно в голяма част от детските заведения.

❖ Спортни съоръжения – физкултурен салон, външни площадки и съоръжения

Спортът е много важен за правилното израстване на нашите деца. Спортуването допринася за изграждането на различни качества от физическо, емоционално, психологическо, социално и морално естество. Предучилищното възпитание, чрез формите на физическа култура, има за цел укрепване и закаляване на децата, повишаване устойчивостта на организма към заболявания, развитие на физически качества и дееспособност. Заниманията със спорт осигуряват здраве, двигателен опит, формиране на умения и изграждане на мотивация за самостоятелна двигателна дейност. През 2017 год. се изградиха нови площадки по проект „Мерки за повишаване качеството на средата на обучение в общински и детски градини в гр. Карлово и филиали“ BG16RFOP001-1.038-0002-C01. Проектът обхваща 6 детски градини: ДГ „Зорница“- гр. Карлово, ДГ „Първи юни“- гр. Карлово, ДГ „Слънце“- гр. Карлово, ДГ „Гина Кунчева“- гр. Карлово, ДГ „Васил Левски“- гр. Карлово и ДГ „Ана Козинарова“ с адрес - с. Розино. В дворовете на тези детски градини се изградиха нови детски площадки, по една за всяка група и се монтираха нови комбинирани детски съоръжения върху ударопоглъщащи настилки, съобразени с възрастовите групи и нормативните изисквания.

През месец май 2021 г. в ДГ „Първи юни“- гр. Карлово се откри физкултурно-музикален салон, в който децата да развиват своите физически качества и да спортуват. През 2023 година се изградиха и откриха още два физкултурни салони – в ДГ „Слънце“ – гр. Карлово и ДГ „Гина Кунчева“ – гр. Карлово. В ДГ „Зорница“ – гр. Карлово предстои откриването на новия физкултурен салон.

За съжаление в детските градини извън град Карлово няма изградени физкултурни салони. Външните площадки не отговарят на изискванията на Наредба № 1 от 12.01.2009г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра. Съоръженията са от създаването на детските заведения, уредите за игра са амортизирани, има опасност от нараняване на децата, необходими са ремонти – подмяна на огради, поставяне на преградни мрежи, подмяна на настилки, ремонт на външни чешми, засаждане на нова трева на площадките, подмяна на всички дворни съоръжения за игри. В ДГ „Ана Козинарова“- гр. Клисура и ДГ „Вяра, Надежда и Любав“ – гр. Баня дворовете на детските заведения са с обособени детски площадки за игра за всяка от групите, но само част от дворните играчки и съоръжения са подменени с нови. Необходими са нови и безопасни съоръжения. В ДГ „Радост“- гр. Калофер, ДГ – с. Ведраре, ДГ - с. Кърнаре и ДГ - с. Христо Даново по-голямата част от дворните съоръжения са стари и са от създаването на детската градина. Необходима е цялостна подмяна. Детската градина в с. Каравелово има нужда от ударопоглъщаща настилка на площадките и терена, който е обособен за игра на открито.

В световен мащаб детските площадки и пространства отдавна не се простират само до функции на забавление и физическа активност. Активирането на мисленето при децата от най-ранна възраст става все по важен фактор за развитието им.

Отглеждането на физически здрави и жизнерадостни деца е важна задача на всяко общество. За това е необходимо обогатяване на материалната база на всички детски градини със зали за игри.

❖ Безопасна среда – пропускателен режим, брой изградени съвременни инсталации за охрана и безопасност

Охраната и безопасността на сградния фонд в осемте основни детски градини в общината, както и в с. Ведраре, с. Розино, с. Кърнаре, с. Дъбене и в с. Христо Даново се осъществява чрез СОТ, а изградено видеонаблюдение имат ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово, ДГ „Зорница“- гр. Карлово, ДГ „Слънце“- гр. Карлово, ДГ „Гина Кунчева“- гр. Карлово, ДГ „Васил Левски“- гр. Карлово, ДГ „Радост“ – гр. Калофер и ДГ „Ана Козинарова“ – гр. Клисурса, ДГ „Ана Козинарова“ – с. Розино, ДГ „Ана Козинарова“ – с. Кърнаре, ДГ „Ана Козинарова“ – с. Христо Даново.

Няма изградени никакви инсталации за охрана в с. Каравелово, с. Климент, с. Богдан, с. Войнягово и в с. Васил Левски.

❖ **Отопление – вид и ресурси за обезпечаване**

Осигурени са условия за протичане на нормален образователен процес във всички детски градини.

Детските градини в гр. Карлово са с локално отопление. Останалите са с климатици, акумулиращи печки и дърва.

ДГ „Зорница“ – гр. Карлово – локално отопление с дизелово гориво;

- с. Каравелово – с климатик;

ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово - локално – комбинирано на газ метан и нафта;

- с. Дъбене – с акумулиращи печки;

- с. Войнягово – с климатици;

ДГ „Слънце“ – гр. Карлово – комбинирано: през лятото на 2024 г. е подменен водогреен котел на парното и са монтирани по два климатика в четирите групи на детската градина. Поставени са климатици и в административния сектор – директор, ЗАС и медицинско лице;

- кв. Сушица - с климатици;

ДГ „Гина Кунчева“ – гр. Карлово – пригодено отопление на газ и нафта;

- с. Богдан – комбинирано: твърдо гориво – дърва и климатик;

ДГ „Васил Левски“ – гр. Карлово – локално отопление с нафта;

- с. Климент – климатични инсталации;

ДГ „Ана Козинарова“ – гр. Клисурса- отопление с климатици. Има налични и печки на дърва в случай, че има проблем с електричеството.

- с. Розино – пилетна камина;

- с. Кърнаре - отопление с климатици;

- с. Христо Даново – отопление с климатици. Санитарните възли, съблекалните и коридорите не се отопляват.

ДГ „Радост“ – гр. Калофер – парна инсталация на нафта;

- с. Васил Левски – с климатици;

ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ – гр. Баня – с климатици;

- с. Ведраре – с климатици;

Капацитетът на сградите на детските градини в град Карлово отговаря на броя обучаващи се в момента деца. Наличната материално – техническа база не отговаря на изискванията в:

ДГ „Васил Левски“- с. Климент;

ДГ „Гина Кунчева“ – с. Богдан;

ДГ „Първи юни“ – с. Дъбене;

ДГ „Вяра, Надежда и Любов“- гр. Баня , с. Ведраре;

ДГ „Ана Козинарова”- с. Кърнаре и с. Христо Даново;
ДГ „Радост“ – гр. Калофер и с. Васил Левски.

❖ **Идентифицирани потребности:**

➤ **Обновяване на материалната база**

Обкръжаващата среда във всички детски градини трябва да бъде предизвикателна, функционална, интерактивна, комбинативна и безопасна.

Нужда от изграждане на масивни сгради в с. Кърнаре, с. Дъбене, с. Васил Левски, с. Климент с подходяща среда за провеждане на съвременен учебен процес.

Нужда от подмяна на покривните конструкции на детските градини в с. Христо Даново и с. Кърнаре.

Необходимост от саниране на ДГ „Радост“ – гр. Калофер и ДГ „Вяра, Надежда и Любов”- гр. Баня.

➤ **Изграждане на физкултурни салони**

Липсват физкултурни салони в детските заведения извън град Карлово. За утвърждаване на здравето като ценност чрез здравословен начин на живот е необходимо провеждане на ефективни спортни подготвителни дейности за раздвижването и закаляването на децата.

➤ **Обновяване на площадките за игра**

Наложително е основно преустройство на дворното пространство поради липса на съвременни настилки на двора и уреди за игра съгласно европейските стандарти в детските градини извън град Карлово.

➤ **Ремонт на вътрешната архитектура на част от детските градини извън гр. Карлово**

Системен контрол за безопасното състояние на МТБ в детските градини. Своевременно отстраняване на повреди с цел опазване живота и здравето на децата и персонала.

Обогатяване и поддържане на материално-техническата база:

- осъвременяване на интериора на всички занимални;
- извършване на необходимите ремонти в отделните помещения, текущи и планирани.

Създаването на подходяща материална среда е необходимо условие за израстването на децата. Тя трябва да е благоприятна, привлекателна, разнообразна и мобилна, съчетаваща традициите и достиженията на модерното предучилищно възпитание, в която детето да се чувства добре, да има право на избор, да получи обич и качествена подготовка за училище. Участието на родителите в изграждането и оформянето на материалната и учебно – възпитателна среда ги прави съпричастни към проблемите на образованието и възпитанието на децата в условията на детската градина.

➤ **ИКТ за обезпечаване на обучението на децата и нужда от оперативен и демонстративен материал по ДОС**

Обогатяване на игровата и дидактичната база:

- обогатяване и разнообразяване на кътовете за игра в групите;
- пълноценно използване на наличната база;
- създаване на положителни емоции и удовлетвореност у децата.

Необходимо е оптимизиране на възможностите на детските заведения за превръщане в центрове за образователна, културна и социална дейност като атмосфера, дух и начин на мислене за осъществяване на многостранни инициативи. Важно за развитието на

децата е богатството и разнообразието на дидактични материали, техника и съоръжения за игра и дейност. Дидактичната игра е своеобразно средство за възпитание и обучение на децата, в основата на което стои връзката между увлекателната, радостната игра и достъпния, продуктивен учебен процес. Чрез нея се решават интелектуални задачи в занимателна форма при спазване на определени правила.

➤ **Работа в посока на приобщаващото образование съгласно Наредба за приобщаващо образование от 11.11.2016г.**

- Разкриване на щатове за ресурсен учител, логопед и психолог.
- Необходима е индивидуална работа, образователна и социална подкрепа.
- Съобразяване с уникалността на всяко дете, с неговия собствен темп на развитие и сензитивност; опознаване на силните му страни, върху които да се изгради педагогическото взаимодействие.

➤ **Кандидатстване по различни проекти и програми за финансиране.**

УЧИЛИЩА

Във всички училища на територията на община Карлово е организирана целодневна организация на учебния процес. Обучението на територията на община Карлово се извършва на едноменен режим.

❖ Състояние на сграден фонд:

Всички елементи от училищната сграда /интериор и екстериор/ трябва да са проектирани на база физиологичните и психологичните характеристики на децата от различните възрастови групи.

Цялостното саниране на училищата дава възможност да се промени коренно микроклимата в сградите – постига се здравословна и комфортна среда, топлина и по-малки разходи за електричество и отопление. По-голямата част от училищата в община Карлово са санирани и с подменена дограма.

НУ „Васил Левски” – с. Иганово – добро състояние, няма топло и хидроизолация;

ОУ „Св. св. Кирил и Методий” – гр. Карлово – сградата е санирана, с алуминиева дограма и в добро състояние;

ОУ „Райно Попович” – гр. Карлово – санирана сграда в добро състояние. Поставена на нова ограда.

СУ „Христо Ботев” – гр. Калофер – добро състояние;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – с. Ведраре - необходимост от саниране на учебната сграда, подмяна на дограма на коридор и стълбищна клетка;

ОУ „Неофит Рилски” – гр. Баня – в задоволително състояние, дограма – PVC, външните стени са без топло и хидроизолация;

ОУ „Ген. Карцов” – с. Христо Даново сградата е санирана през ноември 2022 г. Новооткрита сграда за столова - 220 кв.м. през 2021 г. Инсталиран соларен бойлер.

ОУ „Христо Г. Данов” – гр. Клисуре - училището е с подменена дограма и е санирано, добра покривна конструкция;

ОУ „Васил Левски” – с. Кърнаре – В края на 2022 г. и началото на 2023 г. е направен основен ремонт на централната и западната част на покрива - сменена покривна конструкция, поставена изолация, прередени керемиди. Осъществено е външно саниране на цялата сграда, както и измазване и боядисване на сградата.;

ОУ „Христо Г. Данов” – с. Розино – санирана сграда; през 2021 г. е направен ремонт на част от покрива и подмяна на улуци;

СУ „Васил Левски” – гр. Карлово - сграда на 3 етажа на ул. „Стремски полк“ и втора сграда на 3 етажа за начално образование на ул. „Александър Стамболийски“ - в задоволително състояние. През 2021 год. е изграден и оборудван STEM център в сградата на МУЦ - ул. „Евгения Бояджиева“;

СУ „Христо Проданов” – гр. Карлово - санирана 4 етажна сграда с алуминиева дограма;

ПГЖПТ „Христо Смирненски“- гр. Карлово – 9 броя сгради, които не са санирани и имат нужда от реконструкция;

ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово – Основната сграда и работилниците не са санирани. Южната страна и част от северната страна на основната сграда са с ПВЦ дограма. Изградена нова ограда - страна юг, ремонт и боядисване на западната ограда, частична подмяна на дограмата на първия и третия етаж от северната страна.

ПГ по икономика „Тодор Влайков“ – гр. Клисурса – направена е топлоизолация на сградата и е изцяло сменена старата дограма през 2004 година. В добро състояние е.

Обществото изисква обучението и възпитанието на новото поколение да бъде в съответствие с предизвикателствата на бъдещето. Съвременен учебен процес, провеждан със средствата на авангардни информационно-комуникационни средства и методи, изисква подходяща учебната среда, провокираща креативност. Сградата на училището трябва да отговаря в най-голяма степен на тези предизвикателства. Естествено е, че едно място за обучение, където децата прекарват една голяма част от времето си, има силно влияние върху тяхното състояние и емоции, поради което нашата цел е да направим това място по-приветливо, по-стимулиращо и по-здравословно за тях. По този начин ще повишим желанието им за учене и ще подобрим резултатите, които постигат. Основната цел е да се използва средата за подобряване на учебния процес, като се запази високото ниво и професионализма на педагозите.

❖ Класни стаи

Няма недостиг на класни стаи. Във всички училища е налице възможността за ефективно провеждане на учебните часове. Класните стаи отговарят на нуждите на децата и капацитета на сградите.

❖ Специализирани кабинети:

Модерната материално-техническа база позволява формирането на активни, самостоятелни и отговорни личности. Това позволява учениците да са активната страна в учебно-възпитателния процес. Под вещото ръководство на квалифициран педагогически колектив могат да се развиват интелектуалните и творческите заложби на будните любознателни ученици.

ОУ „Христо Г. Данов” – гр. Клисурса – 1 брой;

ОУ „Генерал Карцов“ - с. Христо Даново - 1 брой;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – с. Ведраре – 3 броя;

ОУ „Райно Попович” – гр. Карлово – 4 броя;

ОУ „Христо Г. Данов” – с. Розино – 1 брой;

СУ „Христо Проданов” – гр. Карлово – 7 броя;

СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово – 4 броя;
ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово – 8 броя;
ПГЖПТ „Христо Смирненски“- гр. Карлово – 4 броя;
ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово – 3 броя.

В по-голямата част от училищата на територията на общината се реализираха концепции за иновативни образователни среди и използване на най-нови интерактивни технологии за обучение. Целта на училищните STEM центрове е да повиши интереса на учениците към науките и технологиите, да насърчи дигитализацията в образованието, да изгради култура на иновации сред училищната общност и да даде възможност на младите хора за успешно бъдеще в България. STEM - търси и цели да вдъхнови и мотивира по нов начин стремящите се към усвояване на нови знания ученици. С изпълнението и реализирането на този иновативен проект учениците могат да учат в една модерна образователна среда, използвайки специализирани технологии – компютърни конфигурации за опити и симулации в триизмерна виртуална среда, мултимедийни средства и т.н. Изградени STEM пространства има в: СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово, СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово, ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово, СУ „Христо Ботев“ – гр. Калофер, ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино, ПГ по икономика „Тодор Влайков“ - гр. Клисурса. В процес на реализация са STEM кабинети и високотехнологични оборудвани и свързани класни стаи в ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня, ОУ „Генерал Карцов“ - с. Христо Даново и ОУ "Св. св. Кирил и Методий"- с. Ведраре. Предстои в ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре.

❖ Лаборатории

Има в ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово – 1 брой.

❖ Работилници

ПГЖПТ „Христо Смирненски“- гр. Карлово – 3 учебни работилници по практика;
ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово – 5 броя /шлосерна, стругарна, заваряване, ДВГ, електроработилница/.

❖ Компютърни кабинети

Дигиталната грамотност включва всички необходими компетенции за дигиталната ера, в която живеем. Това са мултикултурна грамотност и осведоменост за глобалните процеси, иновативно мислене и ефективна комуникация, умение за работа в екип, личностна, социална и гражданска отговорност и не на последно място, разбира се, технологична грамотност и интерактивна комуникация. Превръщането на информационните и комуникационни технологии в „ключов лост“ за по-ефективно учене, за креативно мислене, за иновативно и ангажирано поведение при решаване на сложни проблеми, за достъп до по-широки и по-актуални знания е основна ключова компетенция на 21 век. Достъпът до съвременни информационни технологии на учениците е неразделна и все по-важна част от достъпа до образование. Електронизацията на учебния процес е неотменим елемент на модерното училище. Навлизането на иновации, базирани на ИКТ в училище, оптимизира процеса на обучение и повишава неговата ефективност. Във всички училища на територията на

общината има модерни компютърни кабинети. Осигурено е необходимото техническо оборудване.

❖ **Медицински кабинети**

С изключение на НУ „Васил Левски“ – с. Иганово и ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре във всички училища има медицински кабинет.

❖ **Санитарни възли** – отговарят на капацитета на училищата.

❖ **Плувен басейн**

Има само в СУ „Христо Проданов“- гр. Карлово. През 2017 година по проект „Мерки за повишаване качеството на средата на обучение в общински и детски градини в гр. Карлово и филиали“ BG16RFOP001-1.038-0002-C01 единственият плувен басейн на територията на общината се реконструира и модернизира, изгражда се нова отоплителна система, нова филтърна система, нова разделение на съблекалните, санитарните помещения и оборудването за тях. На 1 юни 2022 год. след огромни усилия на училищното ръководство плувният басейн отново отвори врати. Безспорен факт е, че заниманията с плувни спортове развиват детския организъм възможно най-комплексно – от изграждане на двигателна и дихателна култура, до формиране на здрава мускулатура. При това плуването е сред малкото физически натоварвания, които оказват равномерно влияние на всички мускулни групи. Времето, прекарано във водата, е с положително отражение върху психическото здраве на децата.

❖ **Общежитие** – няма.

❖ **Учебно-техническо оборудване**

Най-важното е да направим училището гостоприемно и интересно за учениците. Това може да се случи, когато училищният екип и материално-техническата база отговарят на потребностите на децата. За да се поддържа буден интересът на учениците е необходимо да се работи с разнообразни нагледни средства и дидактични материали. Ежегодно училищата на територията на общината обновяват учебно-техническото оборудване. Във всички тях то е в много добро състояние.

❖ **Спортни съоръжения – физкултурен салон, външни площадки и съоръжения**

През 2017 год. се изградиха нови игрища по проект „Мерки за повишаване качеството на средата на обучение в общински и детски градини в гр. Карлово и филиали“ BG16RFOP001-1.038-0002-C01. Проектът обхваща 3 училища: СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово, ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово. По проекта в СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово съществуващият физкултурен салон се разшири и надстрои, като в него има мултифункционално игрище за футбол, волейбол и баскетбол на закрито, подвижни трибуни, съблекални и санитарни възли. На покрива на новопроектирания физкултурен салон се изгради тенис корт с подходящи настилки и ограждения. В двора на училището има футболно игрище с настилка от изкуствена трева, а съществуващите

баскетболни игрища се реновираха. Новото игрище е многофункционално за 3 вида спорт. Монтираха се нови съоръжения за волейбол, баскетбол и футбол на малки врати. В ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово се изгради спортно игрище с подходяща настилка и необходимото ограждение. Предвиди се осветителна инсталация, система за видеонаблюдение и осигуряване на достъп на хора с увреждания. Към прилежащия двор на училище ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово се изгради нова игрище за тенис, както и полагане на подходяща настилка и нова ограда. На лице е нова осветителна инсталация на новите игрища, както и достъп за хора в неравностойно положение. Допълнителна сигурност – осигурена система за видеонаблюдение.

През 2023 и 2024 г. се реализираха нови проекти за спортните съоръжения в следните училища:

През 2023 год. се ремонтира физкултурният салон на ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово чрез кандидатстване на Община Карлово по „Годишна програма за поддържане, ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни обекти и/или спортни съоръжения в държавните и общинските училища“ на МОН. Съществуващият физкултурен салон се реновира изцяло с подмяна на дограма, подмяна на настилка, боядисване на стени и ремонт на санитарните помещения.

Със средства на Общината се осъществи ремонт на покривната настилка на спортна зала „Пенка Стоянова“, находяща се в двора на СУ „Васил Левски“- гр. Карлово.

На 18 април 2024 г. се откри стена за скално катерене в СУ „Христо Проданов“ - гр. Карлово. Събитието бе посветено на 40 години от покоряването на Еверест от първия български алпинист – карловеца Христо Проданов, патрон на средното училище. Инициативата и реализацията за изграждането на новата стена е благодарение на училищното настоятелство, подкрепена от Министерството на младежта и спорта, Община Карлово, училищното ръководство, учители, ученици и стотици дарители. Стената е с приблизителна височина 7 м. и дължина 10 м. Осигурено е необходимото оборудване. Предстои и ремонт на външните физкултурни площадки на училището с финансиране по НП на МОН.

От бюджета на ОУ „Генерал Карцов“ - с. Христо Даново през 2023/2024 г. се ремонтира подпорната стена на спортната площадка, а през 2024/2025 г. по НП в процес е ремонт на настилката.

В ПГЖПТ „Христо Смирненски“ – гр. Карлово е изграден нов физкултурен салон с финансиране от НП на МОН.

В по-голямата част от училищата е необходимо предприемането на мерки, които да доведат до изграждане, разширяване и модернизирание на спортната им база и създаване на условия за пълноценното ѝ използване за физическо възпитание и спорт от учениците, както за провеждане на редовните часове, така и на дейности извън учебния план.

Физкултурни салони няма в ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино, ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре и НУ „Васил Левски“ – с. Иганово. За съжаление съоръженията на външните спортни площадки в по-голяма част от училищата са амортизирани и имат нужда от подмяна. Наложително е модернизирание на спортните бази на училищата.

❖ Безопасна среда – пропускателен режим, брой изградени съвременни инсталации за охрана и безопасност

Във всички училища има утвърден пропускателен режим/охрана/ и изградени системи за вътрешно и външно видеонаблюдение.

❖ **Отопление – вид и ресурси за обезпечаване**

Горивото е обезпечено за отоплителния сезон 2024/2025 година. Отоплението в училищните сгради се осъществява локално с течни и газообразни горива, с изключение на НУ „Васил Левски” – с. Иганово и ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово.

НУ „Васил Левски” – с. Иганово – с климатици;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – гр. Карлово – инсталация на природен газ;

ОУ „Райно Попович” – Карлово – дизелово гориво;

СУ „Христо Ботев” – гр. Калофер – отопление с газьол;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” – с. Ведраре – локално парно на дизелово гориво;

ОУ „Неофит Рилски” – гр. Баня – локално парно на нафта; шест класни стаи с климатик;

ОУ „Ген. Карцов” – с. Христо Даново – локално парно на дизелово гориво;

ОУ „Христо Г. Данов” – гр. Клисуре – локална отоплителна система на нафта;

ОУ „Васил Левски” – с. Кърнаре – парно с евродизел;

ОУ „Христо Г. Данов” – с. Розино – локално парно – нафта;

СУ „Васил Левски” – гр. Карлово – инсталация на природен газ;

СУ „Христо Проданов” – гр. Карлово – инсталация на природен газ;

ПГЖПТ „Христо Смирненски” – гр. Карлово – парна инсталация на дизелово гориво;

ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово – климатици;

ПГ по икономика „Тодор Влайков” – гр. Клисуре – локално парно с нафта.

❖ **Проекти и програми**

Образованието е решаващо за развитието както на отделната личност, така и на цялото общество. Настъпилите през последните години промени в образователните дейности са свързани с търсенето и създаването на приложими модели, на иновативни педагогически практики, целящи намирането на решения, които водят до очаквано добър резултат, и усъвършенстването на образователната система. Водещото място в арсенала от методи на преподаване в световните и националните образователни практики се заема от методите, свързани с работа по проекти. Качеството на образование е свързано с подобряване на материално-техническата база, въвеждане на модерни информационни и комуникационни технологии, повишаване квалификацията на учителите, подобряване на качеството на образованието, осмисляне на свободното време на учениците чрез разработване и реализиране на проекти по оперативни програми. Училищните екипи активно участват в тяхното реализиране.

СУ „Васил Левски” – гр. Карлово участва в процедура № BG-RRP-1.015 "Училищна STEM среда"; Национална програма „Иновации в действие“; Национална програма „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; НП „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“; Национална програма „Заедно в изкуствата и в спорта“; НП „България - образователни маршрути“, Модул 1 „Образователни маршрути“; НП „Без свободен час“; НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по

хуманитарни науки, изкуства и спорт“; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; „Занимания по интереси“; Постановление № 46.

СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово: Проект 2023-1-BG01-KA122-SCH-000144317 Устойчиво европейско бъдеще; НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; НП "Заедно в изкуствата и спорта"; НП "На училище без отсъствия", Мярка "Без свободен час "; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; „Занимания по интереси“; Постановление № 46;

ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово: НП „Заедно в изкуствата и в спорта“; BG-RRP-1.015 - „Училищна STEM среда“; „Занимания по интереси“; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; Постановление № 46;

ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово: Национална програма „Заедно в изкуствата и в спорта“; НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46;

ОУ „Христо Г. Данов“ – гр. Клисурса: Национален план за възстановяване и устойчивост, по процедура за предоставяне на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост BG- BG-RRP-1.015 „Училищна STEM среда“; НП "Заедно в изкуствата и спорта" – Изкуства; BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“;

СУ „Христо Ботев“ – гр. Калофер: НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; НП "Безопасност на движението по пътищата"; Постановление № 46; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“;

ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня: НП "Безопасност на движението по пътищата"; НП „Без свободен час“; Проект "Успех за теб"; НП „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“; НП „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“; „Занимания по интереси“; Постановление № 46;

ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино: Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „УСПЕХ ЗА ТЕБ“; „Училищна STEM среда“; НП „Оптимизация на вътрешна структура на персонала“, НП – ИКТ; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46;

ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново: BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“; НП „Оптимизация на училищната мрежа“; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46;

ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Ведраре: Проект „Успех за теб“; НП „Иновации в действие“; НП „Образователни маршрути“; НП „ИКТ в системата на предучилищното и училищното образование“; НП „Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“; НП „Оптимизация на вътрешна структура на персонала“, Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46;

ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре – Проект „Успех за теб“; Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; НП „Оптимизация на вътрешна структура на персонала“, Постановление № 46;

НУ „Васил Левски“ – с. Иганово - НП „Оптимизация на вътрешна структура на персонала“, Занимания по интереси по Наредба за приобщаващо образование; Постановление № 46;

ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово: НП „Заедно в изкуствата и в спорта“, НП „България- образователни маршрути“, Проект „Модернизиране на професионалното образование и обучение“;

ПГ по ЖПТ „Христо Смирненски“ – гр. Карлово: ЕРАЗЪМ+; НП „Изграждане на спортни площадки и физкултурни салони“; НП „Заедно в изкуствата и спорта“; НП „Занимания по интереси“;

ПГ по икономика „Тодор Влайков“ – гр. Клисуря - Проект „Училищна STEM среда“; НП „Заедно в изкуствата и спорта“, модул 1 „Изкуства“ и модул 2 "Спорт"; НП „България – образователни маршрути“, модул 3 „Културните, държавните и научните институции като образователна среда“ ; НП „ИКТ – средства за интернет“.

❖ Изводи

Осигуряване на подкрепяща среда

Съвременното образование все повече излиза от общоприетото разбиране, което се обвързва с формалното обучение и се осмисля като непрекъснат процес на включване на всеки човек в образователния процес независимо от неговия пол, здравословно състояние, произход, народност или етническа принадлежност. Осигуряването на условия за достъп до качествено образование и обучение е значим процес особено за децата със специални образователни потребности. Материално – техническата база е съвкупност на всички средства, които притежава едно училище, необходими за осъществяването на учебно-възпитателния процес и определя обективните материални условия за неговото протичане. Наличната материално-техническа база на училищата в община Карлово позволява нормалното протичане на качествен учебно-възпитателен процес. Училищата не изпитват затруднения при обезпечаване с класни стаи. Общото състояние е добро, но се нуждае от модернизиране и обновяване.

Материалната база има своята специфика и е от съществено значение и в професионалното обучение. За да се подобри качеството на подготовката на учениците са необходими уреди и апарати за обучението по специалностите в професионалните гимназии на територията на общината. Необходимо е да се изгради една материална среда, която да бъде устойчива на времето и на изискванията за максимален брой ученици и учители, преминаващи през нея за дълъг период от време.

❖ Идентифицирани потребности

- **Санитарно на сградите** - СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово - сградата на ул. „Евгения Бояджиева“; ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня и ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Ведраре.
- **Ремонт на площадки и физкултурни салони**

Изграждане на физкултурни салони в ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино, ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре и НУ „Васил Левски“ – с. Иганово. Основни ремонти на открити спортни площадки в СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово, ОУ „Христо Г.

Данов“ – гр. Клисурса, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Ведраре и ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня.

- **Подновяване на отоплителните системи**
- **Изграждане на кабинет за психолог**, с оглед оказване на допълнителна и обща подкрепа на децата, които имат нужда от нея.
- **Изграждане на съвременна инсталация за охрана на сградите и дворовете**
- **Работа в посока на приобщаващото образование съгласно Наредба за приобщаващо образование от 11.11.2016 г.**

Качествено образование за всички деца, което ще позволи на всяко от тях да развие пълния си потенциал. В момента има непригодна среда в училище и недостатъчен брой ресурсни учители.

- **Кандидатстване по различни проекти и програми за финансиране.**

ОБЩА ПОДКРЕПА

Общата подкрепа за личностно развитие се основава на анализа на информацията и наблюдението на обучението и развитието на всяко дете и ученик: знания, умения, отношения; силни страни и индивидуални нагласи по отношение на ученето; наличие на възможни рискови фактори; данни от диагностиката за училищна готовност; входно ниво по учебните предмети, ученическо портфолио и други. Това ще даде възможност да се достигне до всяко дете и ученик и да бъде подкрепено в ученето, участието и разгръщането на неговия потенциал.

Общата подкрепа включва и всички онези допълнителни дейности, които помагат на децата и учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистирание и др., които се изпълняват от помагачи и допълнителни специалисти в детската градина и в училището, и от неспециализираният персонал. Родителите заедно с учителите са най-сигурният ресурс за децата. Дали ще участват активно или пасивно в общата подкрепа, зависи от самите родители. Те са желан от училището партньор, защото са носители на важна информация и на различна гледна точка за детето, а също така, защото за тях, както и за училището е важно детето да се развива и да се чувства добре. Родителите могат да получат, но и да дадат информация и опит, с които да помогнат на учителите да опознаят по-добре детето. Необходимо е училището и детската градина да положат усилия да изградят връзката с родителите и постоянно да поддържат тяхното участие като основен партньор.

❖ Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти

В състава на екипа за подкрепа за личностно развитие задължително се включва психолог или педагогически съветник. В екипа може да се включват и други специалисти и представители на органите за закрила на правата на детето.

Екипът за подкрепа за личностно развитие в детската градина или в училището:

- идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
- извършва оценка на образователните потребности на детето или ученика;
- изготвя и реализира план за подкрепа;
- извършва наблюдение и оценка за развитие на случая;

- изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите, органите за закрила на правата на детето и органите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Важно е разработването на план за подкрепа на детето от екипите в детските градини. Целта е постигането на по-гъвкав подход по отношение на конкретното дете, стимулиращ развитието му.

Планът за подкрепа на детето определя:

- видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие;

- часовете за ресурсно подпомагане.

Психолози има в:

Детски градини: ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово.

Училища: СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово - 2, СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово-1, ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово- 1, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово-1, ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре - 1, ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня – 1, ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино - 1, ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново - 1, ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Ведраре – 1, ПГЖПТ „Христо Смирненски“ – гр. Карлово – 1, ПГ „Братя Евлогий и Христо Георгиеви“ – гр. Карлово - 1. В ОУ „Христо Г. Данов“ – гр. Клисуре и ПГ по икономика „Тодор Влайков“ – гр. Клисуре работи един психолог, а в НУ „Васил Левски“ – с. Иганово има педагогически съветник.

❖ Допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон

В повечето училища има допълнително обучение по учебни предмети, допълнителни консултации и индивидуална работа извън задължителните, допълнително обучение от ресурсен учител. Психологическа подкрепа на децата се изгражда от подкрепящия екип за увереност във възможностите им и осъзнаване на постигнатите резултати от съвместната им работа.

❖ Допълнителни модули за деца, които не владеят български език

Във всички образователни институции на територията на община Карлово се провежда допълнително обучение по български език и литература с всички деца и ученици, чийто майчин език е различен от българския.

❖ Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове

Всички училища имат утвърден график за провеждане на допълнителни консултации по учебни предмети извън редовните учебни занятия. Учителят организира преподаването на учебния материал, съобразно потребностите на ученика. Той своевременно установява признаците на затруднения в ученето и предоставя допълнителна подкрепа по предмета.

❖ Консултации по учебни предмети

Освен по утвърден график за консултации, в училищата се провеждат такива и по заявки от учениците.

❖ **Кариерно ориентиране на учениците**

В часа на класа в много от училищата на територията на община Карлово се дискутират теми за кариерното ориентиране на учениците. На родителски срещи се канят представители на средните училища и на професионалните гимназии, за да запознаят учениците в 7 клас с професионалните си направления. Всяка година, община Карлово и дирекция "Бюро по труда" – Карлово организират срещи с работодателите на територията на общината и училищата за представяне на възможностите за професионално реализиране и координиране на необходимостта от специалисти в различните области на дейности. Община Карлово организира и срещи с представители на висшите училища в страната.

❖ **Занимания по интереси**

Допълнителните образователни дейности са дейности по интереси, които помагат на детето да стане по-самостоятелно, да проявява своите заложби, инициатива и творчество. Осъществяват се по желание и избор на родителите, в зависимост от наклонностите и възрастта на детето. Провеждат се по график в свободен от регламентирани занимания режимен момент. Чрез тях децата развиват своите способности и таланти, активизират мисленето, стимулират въображението, разширяват познанията и обогатяват впечатленията, разговарват и забавляват децата. Всички детски градини предлагат допълнителни занимания – английски език, футбол, художествена гимнастика, танци, приложно изкуство и т.н. Създават се кътове и работилници във връзка с различните направления. Във всички общински детски градини се реализират дейности и занимания по интереси, съобразени с потребностите и желанията на децата. Във всички групи има създадени забавни ателиета, съобразно възрастовите особености и възможностите на децата. Децата участват активно и с желание.

Заниманията по интереси се организират от общинските училища за учениците от I до XII клас, в съответствие с желанието на родителите на децата, с желанието на учениците със съгласието на родителите, както и със спецификата на заниманията и с възможностите на училището. Чрез тях се развива интегрирането на ключовите компетентности, възпитанието в ценности, патриотичното, гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното възпитание, насърчаването на иновациите и креативното мислене на учениците, подкрепя се развитието на ключовите компетентности на учениците в областта на математиката, информатиката, природните науки и технологиите и се подпомага професионалното им ориентиране. Заниманията по интереси се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и др. За учебната 2024-2025 г. в общинските училища са сформирани чрез различни организационни педагогически форми 102 групи. Педагогическите специалисти не спират да насърчават учениците да се развиват и да обичат ученето, да откриват талантите си и им вдъхват смелост да ги следват.

На територията на Община Карлово са регистрирани 25 народни читалища, повечето от които активно участват в културния и духовния живот. Към читалищата има сформирани клубове, кръжоци с участие на деца и ученици от общината.

Читалище „Васил Левски - 1861 г.” – гр. Карлово:

През 2024 г. в Народно читалище „Васил Левски – 1861 г.“ – Карлово работят с деца и създават изкуство състави и школи, доказали се през годините:

1. Читалищен театър „Елена Снежина” с ръководител Румен Стоянов;
2. Фолклорен ансамбъл „Розова долина” с ръководител Мирослав Василев и малка група с ръководител Виолета Мановска;
3. Детска фолклорна формация „Розова долина” с ръководител Велина Иванова и Христиана Чилингирова;
4. Школа по изобразително изкуство „Карловски арт колорит“ с ръководител Пена Николова.
5. Школа по пиано с ръководител Русанка Русанова;
6. Детски театър „Иван Стефанов“ с ръководител Зоя Станкова;
7. Школа по гъдулка с ръководител Николай Таслаков;
8. Школа по китара – Янко Димитров;
9. Школа - кавал - Георги Кънчев.

Спортни клубове:

В община Карлово функционират следните спортни клубове, в които тренират деца от цялата община:

- ОФК „ЛЕВСКИ” – гр. Карлово – футбол;
- СК ПО БОЙНИ СПОРТОВЕ – гр. Карлово – джудо, самбо;
- СК „ДИАМАНТ” – гр. Карлово – алпинизъм;
- СК „ТРИАТЛЕТ” – гр. Баня – триатлон;
- Сдружение с НЦ по вдигане на тежести – гр. Карлово – вдигане тежести;
- СК „ФЛЕКС” – гр. Карлово – силов трибой;
- СК „ВАСИЛ ЛЕВСКИ” – гр. Карлово – ориентиране;
- СК „ЛЕВСКИ – 2005” – гр. Карлово – волейбол;
- СК ПО БОРБА – гр. Карлово – многоспортови;
- ТК „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“ – гр. Карлово – тенис.

❖ Библиотечно-информационно обслужване

„Училищната библиотека осигурява информация и идеи, които са фундаментални за успешно справяне в днешното информационно и базирано на знанието общество. Училищната библиотека въоръжава учениците с умения за учене през целия живот и развива въображението, помагайки им да живеят като отговорни граждани.“

ИФЛА/ЮНЕСКО: Манифест за училищната библиотека

Днес, високите постижения в училище зависят от наличието на съвременна училищна библиотека, която предоставя пространство за самостоятелни проучвания, работа в екип, творчество и общуване между учениците и техните преподаватели. Училищните библиотеки осъществяват библиотечно-информационно обслужване на образователния процес, като обезпечават и подпомагат постигането на държавните образователни изисквания, съобразно учебните програми и учебните планове в системата на училищното образование и в детските градини. Ежегодно детските градини и училищата на територията на общината се стремят да обновят библиотечния си фонд и учебно-техническото оборудване. Повечето училища притежават богат библиотечен фонд, който се ползва от всички ученици. Училищата се грижат за постоянното обновяване, за да задоволят потребностите на учениците. Единствено в

ОУ „Христо Г. Данов” – гр. Клисура няма библиотечно – информационно обслужване. Необходимо е изграждане на библиотеки, съобразени с потребностите на учениците.

В детските градини се осигуряват познавателни книжки и помагала с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация. Във всяка от групите има изграден библиотечен кът.

Общинска библиотека „Д-р Иван Богоров” – гр. Карлово

През 2024 година общинската библиотека работи с децата от община Карлово в няколко направления: библиотечно и библиографска дейност с цел запознаване на децата с библиотеката, създаване на умения за търсене на информация в енциклопедии, речници, каталози и онлайн. Културната дейност включва: срещи - разговори с автори, отбелязване на годишнини на велики личности, традиционни български празници, викторини, екскурзии и празници на буквите с първите класове на училищата.

През годината се организираха следните мащабни събития: Маратон на четенето, лятна превантивна програма „Вълнуваща ваканция“ съвместно с местната комисия МКБППМН с ученици от цялата община, „Съвременният будител“, съвместно с доброволците от МКБППМН и традиционния и предстоящ конкурс за писма до Дядо Коледа на тема „Магия по Коледа“ .

Библиотеката бе домакин и на:

- изложбата „Цвят и лист“ на учениците от ОУ „Райно Попович“- гр. Карлово с преподавател Румен Читов;
- „Какво е валсът?“ – концерт-спектакъл за деца, по програма на Национален фонд Култура.

Денят на четенето се отбеляза с ученици от различни училища.

❖ Грижа за здравето

В община Карлово работят 29 медицински специалисти, които обслужват училищата и детските градини. Грижата за здравето се осигурява въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на детето/ученика и проведени медицински изследвания и консултации. Осигурен е достъп до качествено медицинско обслужване. Всички образователни институции, с изключение на две, притежават медицински кабинети, оборудвани с всичко необходимо за гарантиране на своевременно медицинско обслужване.

❖ Осигуряване на общежитие

На територията на община Карлово не съществува необходимостта от общежитие. На учениците е осигурен транспорт до желаното учебно заведение.

❖ Поощряване с морални и материални награди

Община Карлово организира богата програма от конкурси, пленери, спортни състезания, концерти, в които децата и учениците показват своите таланти. В детските заведения всяко дете получава похвала за постижения в отделни занимания по различните направления, спорта, изкуството, други поощрения, награждаване с грамоти. Децата и учениците се поощряват с морални и материални награди за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност при постигнати изключителни успехи в учебната

дейност; класиране на призови места и получаване на отличия за значими постижения в национални и международни състезания, олимпиади, конкурси, фестивали и други форуми за изява на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта; прояви на гражданска доблест и участие в доброволчески или благотворителни инициативи. На тържествата и мероприятията, организирани от Община Карлово всички участници получават грамоти или материални награди. В училищата и детските градини директорите също осигуряват награди на изявените деца и ученици.

❖ Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение

Дейностите по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение в община Карлово се осъществяват от Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Основна характеристика на политиката по отношение на ненавършилите пълнолетие малолетни и непълнолетни е хуманизмът, проявяван от законодателя. И най-съвършената наказателна система не може да има особен ефект в борбата с престъпността на непълнолетните, ако не се съчетава умело със система от мерки с превантивен характер. Следвайки тази политика Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните при община Карлово, работи успешно по организиране и реализиране на инициативи по първичната превенция на територията на общината, чрез дейности алтернативни на детското асоциално и девиантно поведение. За целта са проведени срещи с директори на училища, педагогически съветници, класни ръководители. Привлечени са и родителите като партньори. Комисията реализира многобройни общински инициативи, заложи в програмата на МКБППМН. Участва като партньор в провеждането на спортни инициативи, призовавайки, че спортът е най-добрата превенция, алтернатива на социално-негативното поведение на подрастващите. Проведени са 5 срещи с педагогическите ръководства. Осъществени са 3 работни срещи за обсъждане на казуси на проблемни деца с училищни комисии по превенция, училищни психолози, педагогически съветници, ресурсни учители и класни ръководители на теми: „Агресия в училище“, „Ранни бракове“, „Кражби“, „Непристойно поведение в училище“, „Нередовно посещение на училищни занятия“. В „Училище за родители“ и „Ограмотяване“, които стартираха през 2020 г. като проект между ОУ „Христо Г. Данов“- с. Розино и МКБППМН са участвали 33 родители. Проведени са 29 превантивни програми по теми, в които са участвали 47 родители и 2440 деца. Програмите са: образователни – Обучение на младежи за определяне нивото на комуникативност – „Как да бъда значим“, „Връстници обучават връстници“, съвместно с община Хисаря, „Безопасна ваканция“ – кампания в начален курс на училищата в община Карлово, обучение на младежите към МКБППМН „Интерактивни подходи и игри в обучението на връстници“; спортни – „Спортът е здраве“, „Заедно в спорта срещу агресията“; за асоциално поведение - „Творчеството срещу агресията“; за превенция на насилието - „Насилието в училище“, „Не бъди безучастен – сподели за насилие над съученик“, „Домашното насилие“, „Най – оригинално розово пространство“, „Не на тормоза в училище“, „Да бъдем толерантни“; здравни – „Ранни бракове“, „Рискът за момичето при ранни бракове“, „Преодоляване на стереотипите в ромската общност“, „Здравословното хранене; културни - „Конкурс с кауза „Пижо и Пенда“ – участвали 350 деца, „С Великден в сърцето“, „Сладки детски мечти“ – арт

работилница за деца по повод 1-ви юни - участвали 280 деца, украса на голямото Великденско яйце“ – участвали 28 деца от ЦНСТДБУ, ЦНСТДУ, „съвременния будител“; алкохол, наркотици, тютюнопушене - „Алкохолът – грешния избор“, „Послание в бутилка“, „Вредата от електронните цигари и „Снус“, демонстрации с пушещата кукла“СЮ“, „Вредата от електронните цигари“ – проведени беседи в 8 училища на ученици от 4 до 7 клас „Родители и деца срещу наркотиците“ . През 2022 г. стартира лятна превантивна програма. Тази година лятната програма „Вълнуваща ваканция“ бе реализирана съвместно с Общинска библиотека „Иван Богоров“ – гр. Карлово с участието на 50 деца. Инициативите се проведоха по следните теми:

- „Заедно творим красота“;
- Арт работилница „Магия от цветове“;
- „Моята любима книга“, „Любим герой“;
- „Стани дизайнер за един ден“;
- „Игрите на мама и татко“.

Реализира се летен курс „Ограмотяване“ за родители, които нямат образование в с. Розино. 20 родители получиха базови умения да четат и пишат. Успешно се проведоха обмяна на опит с община Панагюрище през месец юли и община Сопот през месец октомври.

Провеждат се кампании за предотвратяване на тормоза в училище, АНТИСПИН кампании, кампании по повод световния ден за борба срещу тютюнопушенето и как да овладеем гнева си. По заявки на училищата за изнасяне на лекции и беседи, обществените възпитатели посещават и представят всяка тема по атрактивен начин. Провеждат се индивидуални консултации в Консултативен кабинет към МКБППМН, като специалисти психолози, логопед, специален педагог се грижат за преодоляване на проблемното поведение.

Към Комисията има определени обществени възпитатели, които оказват помощ на родителите или на лицата, които ги заместват, за корекции в поведението и когато е необходимо да се предотврати безнадзорност или извършването на противообществени прояви.

❖ Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения

При работата с учениците институциите в системата на предучилищното и училищното образование основават дейността си на принципа на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях. Тези мерки се прилагат към всички ученици по ред, определен в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование (чл. 174, ал. 5 от ЗПУО). Има сформирани екипи за превенция, които координират работата си с класните ръководители.

В 9-те общински детски градини е реализирано ранното оценяване от педагогическите специалисти на потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата. То се извършва на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца при постъпване за първи път на детето в детската градина. Оценяването се извършва чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения и се провежда индивидуално за всяко дете с писменото съгласие на родителя след информирането му за начина на провеждането.

❖ Логопедична работа

На територията на община Карлово има назначени логопеди в ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово, ДГ „Зорница“ – гр. Карлово, ДГ „Радост“ – гр. Калофер, СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово, СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово, ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово, ОУ „Васил Левски“ – с. Кърнаре, ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново, ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино. Общ брой щатове – 9,5. В останалите училища и детски заведения няма такъв специалист. При необходимост те ползват услугите на лектори от РЦППО - Пловдив.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

❖ Работа с дете и ученик по конкретен случай

Допълнителна подкрепа за личностното развитие на децата се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните им потребности. Тя се извършва от координиращ екип за подкрепа за личностно развитие на детето, утвърден със заповед на директора на детската градина за конкретно дете.

За извършването на оценката родителят/представителят на детето/лицето, което полага грижи за детето, представя следните документи:

- заявление;
- статуси от проведени предварителни изследвания и консултации – психологични, логопедични, медицински – при наличие на такива, в зависимост от потребностите на детето/ученика;
- всички необходими здравни, социални, съдебни, както и други документи, които имат отношение към обучението и образованието на детето или ученика;
- протокол от специализирана по профила на заболяването лекарска консултативна комисия или от друга експертна лекарска комисия с приложени лична амбулаторна карта, съдържаща необходимите изследвания, консултации, епикризи и други, които удостоверяват заболяването – при деца и ученици с хронични заболявания.

Оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици, за които има индикации, че са със специални образователни потребности, се извършва от психолог, логопед, ресурсен учител.

Търси се съдействие, в случай на необходимост и от регионалния център за подкрепа в процеса на приобщаващото образование, от държавния логопедичен център, от центъра за подкрепа за личностно развитие, включително и от център за специална образователна подкрепа.

Във всички образователни институции се работи по конкретен случай, като екип от специалисти установява потребностите и проблемите. Този екип разработва и индивидуални планове за работа.

В зависимост от необходимата подкрепа се търси съдействие от Комплекса за социални услуги – Карлово, който включва в себе си:

- **Център за настаняване от семеен тип за деца с увреждания** – услугата предоставя индивидуална грижа за децата, лишени от родителски грижи, изграждане на умения за самостоятелен и независим живот.
- **Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания** – В ЦНСТ е осигурена среда, близка до семейната, при която децата получават подкрепа за

вписването им социалната среда, достъп до здравеопазване, медицинска и социална рехабилитация, качествено образование, професионална подготовка и ориентиране.

- **Дневен център за деца с увреждания** – осигурява комплекс от социални услуги с цел повишаване качеството на живот на децата с увреждания и техните семейства, чрез използването на иновативни методи и подходи.

- **Център за обществена подкрепа** – услугите са насочени към деца и младежи, настанени в специализирани институции, деца и техните семейства в риск, деца с девиантно поведение, отпадащи от училище деца.

❖ **Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания.**

В ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово и ДГ „Зорница“ – гр. Карлово е осигурен специализиран кабинет за диагностика и психологична работа с децата. В СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово, СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово и ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово на всички ученици със специални образователни потребности е оказана психо-социална рехабилитация, с цел подобряване на концентрацията, вниманието и реакциите.

❖ **Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти**

В ДГ „Зорница“ – гр. Карлово, ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово, ДГ „Гина Кунчева“ – гр. Карлово и ДГ „Радост“ – гр. Калофер са осигурени дидактически материали и методики, разработват се и планове за подкрепа на детето, като се определят и часовете за ресурсно подпомагане. В ДГ „Зорница“ – гр. Карлово и ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово достъпната архитектурна среда се осигурява чрез съобразяване на елементите на сградите и съоръженията със специфичните изисквания за различните видове увреждания. В двора е осигурена достъпна архитектурна среда за хора с увреждания.

В СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово, СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово и ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово има изградени съоръжения за достъпна архитектурна среда - рампи. Осигурени са и дидактически материали и техники, съответстващи на вида на увреждането или нарушението.

❖ **Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания**

Няма създадени условия за деца със сензорни увреждания. В детските градини липсват такива кътове за игра. Училищата не разполагат със специализирани програми за обучение и дидактически материали.

❖ **Ресурсно подпомагане**

На територията на община Карлово се предоставя ресурсно подпомагане на 125 деца и ученици.

Ресурсното подпомагане се осъществява от ресурсни учители и други педагогически специалисти, от екипите за подкрепа за личностно развитие в ДГ и

училище. Провежда се в индивидуална програма и групова форма, в зависимост от плана за подкрепа и може да включва следните дейности:

- адаптиране към учебното съдържание;
- осигуряване на помощни средства и технологии;
- съвместна работа между специалистите;
- терапевтична подкрепа;
- консултиране за използване на оптималните образователни ресурси;
- обучение чрез алтернативни форми на комуникация.

❖ Деца със специални образователни потребности

При работа с деца със СОП се осъществява взаимодействие между учителя в групата, родителя, ресурсния учител и логопеда с цел осигуряване на подходяща среда за децата със СОП. Провеждат се консултации и наблюдения. Изработва се график за работните заседания на Екипа за комплексно педагогическо оценяване. Реализират се срещи на Екипа за подкрепа на личностното развитие по график от координатора с участие на всички заинтересовани страни. За всяко заседание се води протокол. Предвид особеностите на детето се съставя индивидуален план за работа и се попълва оценка за общото му развитие.

Осигуряването на кабинет с необходимите технически средства за работа с деца със СОП е задължително, но не във всички образователни институции има обособени такива специализирани кабинети.

За да бъдат социализирани в ежедневието на детското заведение и училището, децата със СОП се включват в дейности, подходящи за тяхното здравословно състояние.

Деца със СОП има в:

- НУ „Васил Левски“ – с. Иганово – 2 деца;
- ОУ „Райно Попович“ – гр. Карлово – 21 ученици;
- ОУ „Неофит Рилски“ – гр. Баня – 2 ученици;
- ОУ „Христо Г. Данов“ – гр. Клисуре – 1 ученик;
- ОУ „Христо Г. Данов“ – с. Розино – 5 ученици;
- ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново - 8 ученици;
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Ведраре – 4 ученици;
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – гр. Карлово – 9 ученици;
- СУ „Васил Левски“ – гр. Карлово – 24 ученици;
- СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово – 32 ученици;
- ПГЖПТ „Христо Смирненски“ – гр. Карлово – 2 ученици;
- ПГИ „Тодор Влайков“ – гр. Клисуре – 2 ученици.
- ДГ „Ана Козинарова“ – гр. Клисуре - 2 деца;
- ДГ „Радост“ - гр. Калофер - 1 дете;
- ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово – 3 деца;
- ДГ „Зорница“ – гр. Карлово – 3 деца;
- ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ – гр. Баня – 4 деца.

❖ В риск

Основен приоритет в работата на Министерството на образованието и науката и общината е пълният обхват и включването на децата и учениците в задължителна

предучилищна и училищна възраст в образователната система, както и осигуряването на равен достъп до образование на всички деца и ученици. За пълното обхващане и задържане на децата и учениците в задължителна училищна възраст се прилагат всички мерки и дейности съгласно създадения Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст по Постановление № 100 на МС от 8 юни 2018 год. Екипите за обхват от община Карлово работят ефективно в процеса на издирване и включване на необхванатите в образованието деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Създаден е обмен на информация между институциите за децата и учениците, които не са обхванати в образователната система или са в риск от отпадане от училище, подобрена и повишена е ефективността на координираността и междуинституционалното взаимодействие.

В образователните институции на територията на община Карлово трите стълба на предучилищното и училищното образование - учителите, родителите и децата - работят ръка за ръка. Изключително важно е, че те са в близък контакт и комуникират всекидневно. Всички имат планирани и реализирани дейности с родителите. В общината е налице положителната зависимост между детското развитие и посещаването на детска градина. Организиран се различни дейности, в които участват децата и ги стимулират да посещават детските градини и подготвителните групи към училищата. Голяма помощ оказват медиаторите, които ежедневно работят на терен. Осъществяват се постоянни срещи с родителите, правят се посещения на адрес, организират се обучения и разговори относно осъзнаването на значението на образователния процес и редовното посещение. Видимо е, че децата, които посещават предучилищно образование, имат по-големи шансове да останат в училище и да завършат успешно задължителното си образование.

Усилията на всички са насочени приоритетно и към подобряване ефективността на взаимодействието с родителите от уязвимите общности. Основният проблем е в задържането на тези ученици в училище. Създадени са необходимите условия за ефективно приобщаващо образование на децата и учениците. Образователните медиатори ежедневно посещават домовете на рисковите ученици от ромската общност. Във всички училища се провеждат консултации с децата в риск за установяване на проблема и адекватни мерки за справяне. Създадени са условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

Всички образователни институции на територията на община Карлово полагат огромни усилия, за да има качествено образование. От септември до настоящия момент са извършени 165 обхода от екипите на детските градини и 249 обхода от екипите на училищата. За съжаление в голяма част от тях се установява, че децата са в чужбина с родителите си и не са открити на настоящия адрес. През последните години процесът на миграция на българи към други държави чувствително нарасна. Групата на децата с родители в чужбина е голяма. Причините за необхванатите деца и ученици в образованието най-често са свързани именно с трудовата миграция на семействата – извън или във вътрешността на страната.

Ситуацията за отпадналите и отписаните от образователната система деца и ученици в община Карлово от началото на учебната 2024/2025 г. е следната:

➤ **в детските градини:**

- от ДГ „Първи юни“ – гр. Карлово – 1 отписано дете поради подадена декларация от родител за заминаване в чужбина;
- от ДГ „Ана Козинарова“ – гр. Клисуре - 2 отписани деца поради заминаване на семейството в чужбина и 3 отписани поради непосещение на детското заведение.

➤ **в училищата:**

- 2-ма отпаднали ученици от ОУ „Христо Г. Данов“ - с. Розино - заминаване в чужбина по потвърдени данни от РУ на МВР – гр. Карлово.

Спрямо родителите, които заради незаинтересованост не пускат децата си в учебните стаи, се прилагат предвидените в Механизма мерки. Реагираме не само при сигнал, но и рутинно.

Във всички училища се провеждат консултации с децата в риск за установяване на проблема и адекватни мерки за справяне. Основни проблеми, водещи до отпадането на децата от училище:

- липса на родителски контрол и капацитет;
- липса на мотивация за посещаване на училище;
- недостатъчни доходи на семейството и бедност.

От началото на учебната 2024/2025 г. до момента има 80 деца в риск:

ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ – гр. Баня – 4 деца;

ОУ „Ген. Карцов“ – с. Христо Даново – 65 ученици;

ОУ „Христо Г. Данов“ – гр. Клисуре – 2 ученици;

ПГЖПТ „Христо Смирненски“ – гр. Карлово – 7 ученици;

ПГИ „Годор Влайков“ – гр. Клисуре – 2 ученици.

❖ **С изявени дарби**

Община Карлово стимулира децата с изявени дарби, като има дава възможност за изява в концерти, изложби, пленери, конкурси, празнични програми в културния календар на общината. Всяка година по повод 24 май изявените деца на Карлово получават грамота и награда за постиженията си през годината. Отпускат се еднократни помощи на изявили се ученици с постижения в спорта и в други области съгласно Правилника за реда и начина за отпускане на еднократно финансово подпомагане и стимулиране на деца и младежи с изявени дарби.

Подкрепата на деца с изявени дарби в детските заведения:

- идентифицират се индивидуалните потребности и се осигурява подкрепа за всяко дете с изявена дарба;
- прилага се диференциран подход и индивидуална работа със деца с изявени дарби;
- осигурява се подходяща материална среда за развитие на дарбата на детето – оборудване, консумативи, материали и др.;
- дават се възможности за участие в национални изяви и международни инициативи;
- осигурява се допълнителна подкрепа за деца с трайни постижения – съгласно плана за подкрепа.

Подкрепата на деца с изявени дарби в училищата:

- дава се възможност на всяко дете да покаже своите умения с участието си в различни конкурсни направления. С утвърден план за подкрепа на изявените ученици те са стимулирани с грамоти, предметни и парични награди.

През 2024 година един ученик от СУ „Христо Проданов“ – гр. Карлово получи стипендия за 1 година на основание чл. 17, ал. 1, т. 2 от Наредба за условията и реда за

осъществяване на закрила на деца с изявени дарби, във връзка с Програмата на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни, общински и частни училища през 2024 година.

Изключително важно е да се да стимулира развитието на децата в различни области; да ги мотивира да търсят изява; да се намалява агресията и насилието сред подрастващите, чрез пренасочване на енергията им в градивна посока.

❖ С хронични заболявания

Информация за дете с хронично заболяване постъпва от родители и медицински специалист. Осигурява се подкрепяща среда от специалисти при необходимост – психолог, логопед, ресурсен учител. Изготвя се оценка на индивидуалните потребности в зависимост от ДОС. Провеждат на консултации и работа по предварително изготвен план. Партньорството с родители, училищни настоятелства, обществени съвети дават възможност за преодоляване на трудностите при предоставяне на грижа за детето и осигуряване на всичко необходимо, подходяща материална среда, достъп до средства за информация и комуникация. За съжаление броят и честотата на хроничните заболявания при децата се увеличават. В 2 детски градини и 6 училищата на територията на община Карлово има общо 42 деца с хронични заболявания. На всички тях се оказва съдействие за постигане на цели, отговарящи на възможностите им.

V. ОБЩИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

След изложената информация за състоянието на предучилищното и училищно образование на територията на община Карлово и взаимодействието между ключовите фактори в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие, се направи оценка, идентифицираха се нужди и се изведоха следните изводи:

1. Силни страни

- ✓ В община Карлово има изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в детските градини и училищата.
- ✓ В община Карлово съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.
- ✓ Община Карлово е разработила самостоятелно и прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез дофинансиране и общински образователни и младежки програми, програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности.
- ✓ Създадени са условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование, като са необходими процедури за повишаване на ефективността на комуникацията между тях.
- ✓ Внедрени са съвременни технически средства за управление, обучение и комуникации.
- ✓ Разнообразие от съвременни учебно-технически средства за реализиране на образователно-възпитателната програма.
- ✓ Педагогическата колегия е с много добра квалификация и опит, отговорно отстояваща професионалните си ангажименти.
- ✓ Реализирани проекти с участието на учители и ученици.
- ✓ Създадени са условия за удовлетворяване интересите, желанията и потребностите за личностно израстване и реализация на децата и учениците в свободното от учене време.
- ✓ Създадени разнообразни условия за изява и участия в конкурси, конференции, олимпиади, спектакли, състезания, празнични програми, изложби, открити занимания и др. на всяко дете и ученик, участващо във формите на извънкласна дейност.
- ✓ Осигурени условия за надграждане на получените в училище знания, умения и компетентности на учениците и повишаване мотивацията за активно учене.
- ✓ Създадени условия за максимално прилагане на практика на усвоените знания и формиране на личностни качества.
- ✓ Наличие на гъвкава организация на формите и график на занимания, съобразно свободното време и интереси на участниците
- ✓ Осигуряване на свободен избор и достъп до учебните групи, чрез заявления за участие, анкетно допитване и проучване на потребностите от практически занимания.

- ✓ Създаден много добър микроклимат на работа и взаимоотношения между педагозите, деца, ученици, родители, позитивен организационен климат, създадени условия за сътрудничество и ефективна комуникация.
- ✓ Създадени условия за професионално насочване на подрастващите и прилагане на практика на усвоените умения в учебните групи.
- ✓ Споделяне на добри практики с колеги от други детски градини в страната и повишаване на квалификацията на учителите.
- ✓ Развита система за вътрешна квалификация, провеждане на открити занимания, обмен на добри практики и съвместни инициативи.

2. Слаби страни

- ✓ Слаб е интересът от развитие и обучение на част от учениците и техните родители, поради трудна реализация на пазара на труда.
- ✓ Демотивация за учене от ниското заплащане на висококвалифициран труд в региона.
- ✓ Ограничен достъп до услуги в подкрепа на личностното развитие на учениците от селата.
- ✓ Невъзможност за осигуряване на психолог, логопед и ресурсен учител във всички детски градини и училища на територията на общината.
- ✓ Липса на подходяща архитектурна среда за обучение на ученици с физически увреждания.
- ✓ Липса на адекватно отношение на обществото към образованието и училището като цяло.
- ✓ Нарастващ обществен негативизъм към учителската професия.
- ✓ Намалена мотивация на педагогическия персонал за справяне с трудностите, съпътстващи ежедневно учебния процес.
- ✓ Ниска заинтересованост на родителите.
- ✓ Намаление броя на децата (ниска раждаемост), поради липса на работа за младите хора и изселването им от общината.
- ✓ Засилващи се процеси на задълбочаващ се дисбаланс в териториалното разпределение на населението - съсредоточаване на хората в активна възраст в големите и областните градове и застаряването на населението в селата.
- ✓ Постоянни и обемни изменения в нормативната уредба, които изцяло ангажират времето на педагогическия персонал.

3. Възможности

- ✓ Разработване на Общинска стратегия и програма за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците от община Карлово.
- ✓ Създаване на подходяща образователна среда и оборудване за подкрепа и развиване на способностите и уменията на учениците, в съответствие с държавните образователни стандарти.
- ✓ Назначаване на педагогически съветник, логопед, ресурсен учител и мед. специалист във всяко училище и детско заведение с цел ефективна подкрепа за личностно развитие.
- ✓ Включване на родителите в инициативи и съвместни дейности.

- ✓ Тясно сътрудничество между детската градина и училищата за насочване на талантливите деца към школите, както и деца с проблеми с цел превенция.

4. Заплахи

- ✓ Тенденция към намаляване на децата и учениците на територията на община Карлово.
- ✓ Липса на специалисти за реализиране на допълнителната подкрепа на учениците.
- ✓ Ниска мотивация при учениците към придобиване на образование.
- ✓ Демотивиране на педагогическите специалисти, които реализират допълнителната подкрепа.
- ✓ Липса на ефективно диагностициране на деца със СОП.
- ✓ Недостиг на финансови средства за осигуряване на подходяща образователна среда, съгласно държавните образователни изисквания.

VI. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ:

В двегодишния период на третата Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят ключовите фактори и ресурси за успешен старт в осигуряването в образователните институции на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Стратегическа цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Стратегическа цел 2: Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици. Разширяване и реализация на приложните компетентности, иновациите, STEM обучението и развитие на когнитивните умения.

Стратегическа цел 3: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Стратегическа цел 4: Осигуряване на условия за равен достъп до образование на всички деца и ученици и намаляване дела на отпадналите и преждевременно напусналите образователната система.

ОСНОВНИ МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Мерките са групирани според четирите оперативни цели и представят насочващи примерни направления и дейности за общината, образователните институции и другите държавни институции, които ще планират и изпълняват конкретни дейности, според своите компетентности.

По стратегическа цел 1: Осигуряване на процес и среда на учене, които премахват пречките пред ученето и създават възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността.

Мярка 1.1. Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимостта от обща или допълнителна подкрепа.

Мярка 1.2. Осигуряване на обща подкрепа на децата и учениците с обучителни трудности в образователните институции.

Мярка 1.3. Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците в образователните институции.

Мярка 1.4. Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация, реакция и преодоляване на проблемно поведение и нарушения на дисциплината от деца и ученици в образователните институции.

Мярка 1.5. Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците с хронични заболявания в образователните институции.

Мярка 1.6. Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците в риск и от уязвими общности.

Мярка 1.7. Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за мотивиране и позитивна самооценка, в т.ч. и ученици със СОП.

Мярка 1.8. Осъществяване на дейности на образователните институции за подкрепа на дарбите и талантите на децата и учениците. Участие в общински, областни, национални проекти и програми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта за осигуряване на личностно развитие на децата и учениците и стимулиране на инициативност и творчески потенциал. Прилагане на системи за награждаване и поощрения на училищно, общинско и областно ниво.

Мярка 1.9. Кариерно консултиране и ориентиране на учениците в зависимост от потребностите, интересите, способностите, предпочитанията и ценностите.

Мярка 1.10. Познаване и използване на възможностите на Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

По стратегическа цел 2: Осигуряване на качество на човешките ресурси за ефективно посрещане на разнообразието от потребности на всички деца и ученици. Разширяване и реализация на приложните компетентности, иновациите, STEM обучението и развитие на когнитивните умения.

Мярка 2.1. Подобряване на материалната база за спортни дейности в училищата. осъвременяване на кабинети и класни стаи/занимални и осигуряване на допълнителни учебно-технически средства за повишаване на качеството на образование и възпитание.

Мярка 2.2. Създаване на актуална технологична образователна среда и условия за преподаване чрез използване на интегрирани образователни платформи и облачни технологии.

Мярка 2.3. Осигуряване на специалисти в образователните институции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

Мярка 2.4. Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа.

Мярка 2.5. Осигуряване на методическа подкрепа на екипите за подкрепа за личностно развитие в училищата и детските градини, както и на координиращите екипи в училищата и детските градини.

Мярка 2.6. Сътрудничество между педагогическите специалисти и обмен на добри практики.

По стратегическа цел 3: Подобряване на взаимодействието между участниците в образователния процес (деца и ученици, педагогически специалисти и родители) и между институциите за осигуряване на най-добрия интерес на детето и ученика.

Мярка 3.1. Взаимодействие с родителите. Разработване и утвърждаване на модели на добри практики за съвместна дейност с родители и местна общност в подкрепа за личностното развитие на децата и учениците.

Мярка 3.2. Развитие на ефективни форми за работа с родителите на деца и ученици с обучителни трудности и със специални образователни потребности.

Мярка 3.3. Работа с родителите на деца и ученици с изявени дарби.

Мярка 3.4. Подобряване на координацията и сътрудничеството между институции по отношение на работата с децата в риск и деца, жертви на насилие.

По стратегическа цел 4: Осигуряване на условия за равен достъп до образование на всички деца и ученици и намаляване дела на отпадналите и преждевременно напусналите образователната система.

Мярка 4.1. Изпълнение на дейностите, включени в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Мярка 4.2. Взаимодействия между участниците в образованието и институциите по отношение на отпадането от училище и обединяване на усилията за връщане в образованието на отпаднали ученици.

Мярка 4.3. Междуинституционално сътрудничество и координация.

VII. КООРДИНАЦИЯ, МОНИТОРИНГ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА.

Изпълнение на Общинската стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците се осъществява чрез ежегодно изготвяне на годишен план на дейностите. До 30 април общинският съвет по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието - Пловдив приема предложеният годишен план за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие съгласно чл. 197, ал. 3 от ЗПУО.

Мониторингът на общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие ще се осъществява чрез систематично събиране, отчитане и трансфер на информация за достигнатия етап на изпълнение на мерките на стратегията, идентифициране на проблемите и даване на препоръки и предприемане на коригиращи мерки. Мониторингът на общинската стратегия за подкрепа на личностното развитие се извършва чрез създаване на система за събиране на данни, обработка и съхранение на данни на местно ниво.

Общинска стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в община Карлово е разработена в съответствие с националните приоритети и законови разпоредби, свързани с осигуряване на приобщаващото образование на децата и учениците, като се отразява обективното състояние и спецификата на институциите в системата на предучилищното и училищното образование в общината. Реализирането на стратегията е продължителен, последователен и отворен във времето процес, който следва динамиката на промените. Постигането на заложените стратегически цели е възможно с обединяване усилията на всички заинтересовани страни.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището в територия с позитивен психоклимат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.

Успехът на този процес минава през превръщането на образователната институция в общност от професионалисти, които имат знанията и уменията как да бъдат полезни на децата, които работят в отношения на доверие, в екип, с участието на родителите и най-вече с участието на самите деца. Една от най-важните способности е умението да се справяме с промените и да поддържаме психическо равновесие в нестандартни ситуации, налага се да преосмисляме и развиваме себе си отново и отново, изисква се гъвкавост на ума и емоционално равновесие.

Развитието е прогресивен процес, протичащ през целия живот на човек. То не трябва да спира, докато има желание и необходимост от него. То е начин, по който хората оценяват своите умения и качества, осмислят житейските си приоритети и си поставят цели, за да реализират своя потенциал. Личностното развитие е придобиване на нови умения и знания в зависимост от поставените цели. Учениците трябва да владеят гъвкавост и преосмисляне, да комбинират сегменти информация в цялостната картина за света. Личният план за развитие им осигурява възможност за самоанализ – оценка на собствените знания, умения, способности и квалификации. Основната цел на развиване на умението за личностно развитие е да се подобри капацитетът на учениците; да разберат какво и как да учат; да преразгледат, да планират и да поемат отговорност за собственото си академично, професионално и лично развитие. Така те ще развият положително отношение към ученето през целия живот. Показвайки им алтернативи, съобразени и адаптирани към техните интереси и актуални теми, ние печелим вниманието им и ги навигираме по пътя на приключението към усъвършенстване.

За да се подкрепи едно дете е нужно всички да работим в синхрон, защото грижата и вниманието за нашите деца е най-важната мисия в живота ни!

IX. ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ (АБРЕВИАТУРИ)

ГРАО- Гражданска регистрация и административно обслужване

ДГ - Детска градина

ДОС – Държавен образователен стандарт

ЕПЛР - Екип за подкрепа за личностно развитие

ЗБППМН - Закон за борба с противообществени прояви на малолетните и непълнолетните

ЗПУО - Закон за предучилищното и училищното образование

ИКТ - Информационни и комуникационни технологии

МКБППМН - Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетните и непълнолетните

МОН - Министерство на образованието и науката

НП – Национална програма

НСИ - Национален статистически институт

НУ – Начално училище

ОЗД - Отдел „Закрила на детето“

ОУ - Основно училище

РУО - Регионално управление на образованието

СОП - Специални образователни потребности

СУ - Средно училище

ЦНСТ – Център за настаняване от семеен тип

ЦОП - Център за обществена подкрепа